

NOS

Jaarverslag 2021

INHOUD

Samenvatting en leeswijzer	5
Deel I Directieverslag	7
Algemeen	7
Financiële paragraaf	17
Governance, Compliance & Risicomanagement	20
Verklaring governance en interne beheersing	29
Deel II Verslag raad van toezicht	31
Deel III Jaarrekening	36
Balans	36
Exploitatierkening	38
Kasstroomoverzicht	39
Toelichting bij de jaarrekening 2021	40
Waarderingsgrondslagen van balans en exploitatierkening	43
Waarderingsgrondslagen balans	45
Waarderingsgrondslagen exploitatierkening	49
Waarderingsgrondslagen kasstroomoverzicht	52
Toelichting op de balans	53
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	59
Niet uit de balans blijvende activa en regelingen	60
Toelichting exploitatierkening	61
Toelichting op exploitatierkening volgens categoriale indeling	70
Programmakosten per domein per platform	71
Deel IV Overige gegevens	73
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	74
Deel V Bijlage	79
Organogram	79
Contactgegevens	80

SAMENVATTING & LEESWIJZER

Dit is het jaarverslag van de Nederlandse Omroep Stichting (NOS). In dit jaarverslag verantwoordt de NOS zich voor de activiteiten in 2021 en belichten we verder de belangrijkste ontwikkelingen die in 2021 hebben plaatsgevonden.

Het jaarverslag telt vijf onderdelen, te weten:

Deel I Directieverslag

Hierin wordt inzicht gegeven in en verantwoording afgelegd over de bedrijfsvoering.

Deel II Verslag raad van toezicht

Hierin wordt inzicht gegeven in hoe de raad van toezicht invulling heeft gegeven aan zijn toezichtsfunctie.

Deel III Jaarrekening

De jaarrekening geeft inzicht in de balanspositie per 31 december 2021 en een overzicht van de exploitatierekening en kasstroom 2021. Daarnaast wordt hier de toelichting op de balans en de exploitatierekening gegeven en zijn hier de toelichting op de nevenactiviteiten per cluster, de toelichting op sponsorbijdragen en bijdragen van derden, de toelichting op barteringcontracten, de aanvullende toelichting op de exploitatierekening volgens categoriale indeling en de programmakosten per domein per platform opgenomen.

Deel IV Overige gegevens

Hierin vindt u de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Deel V Bijlage

Hierin vindt u het organogram van de NOS en de contactgegevens.

Om de toegankelijkheid van de informatie verder te vergroten, is het financiële jaarverslag ook via de corporate website www.over.nos.nl beschikbaar.

Inleiding

In ons jaarverslag over 2020 schreven wij dat 2020 een uitdagend jaar was geworden, maar om andere redenen dan wij ons van tevoren hadden voorgesteld. De coronacrisis had in 2020 voor de NOS grote programmatische en personele gevolgen. Dat we dat jaar geen EK, geen Olympische Spelen, geen Paralympics, geen Invictus Games en geen Eurovisie Songfestival naar het Nederlands publiek én de wereld zouden brengen leek aan het begin van het jaar onvoorstelbaar.

Wij stelden in ons jaarverslag ook vast, dat was gebleken dat op momenten dat de samenleving in Nederland, en in het bijzonder het sociale leven, stilvalt, de behoefte aan de op alle platforms geïntensiverde berichtgeving van de NOS – het feitelijke eerstelijns nieuws - enorm toeneemt. En dat de NOS op een adequate manier in die behoefte heeft voorzien.

De in 2020 uitgestelde evenementen vonden voor een belangrijk deel alsnog in 2021 plaats en we hebben het afgelopen jaar – ondanks de blijvende aanwezigheid van corona – wat betreft het live-verslag doen van deze evenementen de draad weer kunnen oppakken.

Daarmee is 2021 in programmatisch opzicht net zo'n uitdagend jaar als 2020 geworden. 2021 is door de uitgestelde evenementen een "superevenementenjaar" geworden, zoals we dat intern bij de NOS noemen. Daarnaast zijn er in maart Tweede Kamerverkiezingen gehouden en vond in mei het uitgestelde Eurovisie Songfestival plaats. En verder de gebruikelijke evenementen en de reguliere sport- en nieuwsvoorziening. Corona heeft ook in 2021 het nieuws gedomineerd. In journalistiek opzicht heeft in het bijzonder de nieuwsredactie er veel aandacht aan moeten geven.

Voorts zijn de gevolgen van corona ook bij andere onderdelen van de bedrijfsvoering – zo langzamerhand in structurele zin - merkbaar geweest. Thuiswerken hoorde ook in 2021 bij ons dagelijks leven. Een belangrijk aandachtspunt daarbij was de inroostering op de redacties en het regelmatige contact van de thuiswerkende collega's met de redacties en afdelingen. Daarbij is steeds meer de vraag naar voren gekomen wat de voor- en nadelen van thuiswerken op langere termijn zijn.

Daarnaast hebben onze in 2020 gestarte inspanningen om bij te dragen aan de journalistieke infrastructuur van Nederland in 2021 verder vorm gekregen. Vooruitlopend op hetgeen hierover verderop in dit verslag wordt beschreven noemen we in deze inleiding twee belangrijke ontwikkelingen. De samenwerking met de regio is online geïntensiveerd en op televisie is deze begin 2021 in een volgende fase terecht gekomen. De landelijke en regionale journalistiek opereren daarmee meer en meer in elkaars verlengde.

Dat geldt ook voor de verdieping van de lokale journalistiek. Een intensieve samenwerking tussen NOS, RPO en de NLPO om de lokale journalistieke aanwezigheid en kwaliteit te vergroten heeft begin 2021 het levenslicht gezien en heeft ertoe geleid dat inmiddels ruim 60 extra journalisten, in dienst van de NOS, op lokaal niveau werkzaam zijn.

Covid-19 is nog lang niet weg. En heeft bovenal een lange remweg. Dat merken we dagelijks. De ruimte om alle ambities die we als NOS hebben zonder meer waar te maken is, als gevolg van de beperkingen door corona, kleiner. We willen veel, maar moeten om bovenstaande reden oppassen de organisatie niet te overvragen.

Het uitdagende jaar 2020 is gevolgd door een minstens zo uitdagend 2021. Die uitdagingen staat hieronder beschreven.

Taak en doelstelling NOS

Ingevolge de Mediawet heeft de NOS de volgende taken:

- 1 De Nederlandse Omroep Stichting heeft tot taak media-aanbod voor de landelijke publieke media-dienst te verzorgen op het gebied van nieuws, sport en evenementen dat zich bij uitstek leent voor gezamenlijke verzorging, waaronder media-aanbod dat:
 - a. een hoge frequentie en vaste regelmaat van verspreiding vereist;
 - b. een algemeen dienstverlenend karakter draagt; of
 - c. met een doelmatiger inzet van middelen beter gezamenlijk tot stand kan worden gebracht.
- 2 De NOS verzorgt teletekst voor de landelijke publieke mediadienst.
- 3 Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald welk media-aanbod als bedoeld in het eerste lid in ieder geval door de NOS wordt verzorgd.

Om deze opdracht uit te voeren, heeft de NOS in haar beleidsplan als voornaamste doelstellingen geformuleerd:

- 1 Het borgen van de wettelijke taken van de NOS door versterking van de maatschappelijke relevantie van de publieke journalistiek en van het verslag doen van (sport-)evenementen.
- 2 Het consolideren van het bereik onder de bevolking.

Bereik

Inleiding

Het bereik van de NOS was in 2020 hoger dan ooit gemeten: 94,4% van de Nederlandse bevolking kwam ten minste één keer per week in aanraking met een uiting van de NOS. Ook in 2021 was de nieuwsbehoefte nauw verbonden met de pandemie en dat zie je terug in het mediagedrag van Nederland. De pieken en dalen in de kijk- en bezoekcijfers van de NOS hangen grotendeels samen met de ontwikkelingen van coronanieuws. Vooral aankondigingen van nieuwe maatregelen tijdens persconferenties en journaals met groot nieuws trokken veel kijkers. In 2021 hadden we ook weer sportevenementen: het EK voetbal en de Olympische Spelen. Alhoewel deze sportevenementen veel kijkers trokken, was het totale weekbereik van de NOS in 2021 lager dan in 2020. Vorig jaar zagen we al dat er structureel niet zoveel veranderde in het mediagedrag van Nederland, en eigenlijk is dat dit jaar bevestigd: we zoeken media vooral op, op de momenten dat er crisis is, groot nieuws, of iets opvallends gebeurt (zoals een EK of Olympische Spelen). Dat onderstreept wel nogmaals het belang van goede nieuwsvoorziening. We zien ook andere trends in het medialandschap: streamingsdiensten sloegen hun slag, maar de opening van het TV-seizoen bleef achter.

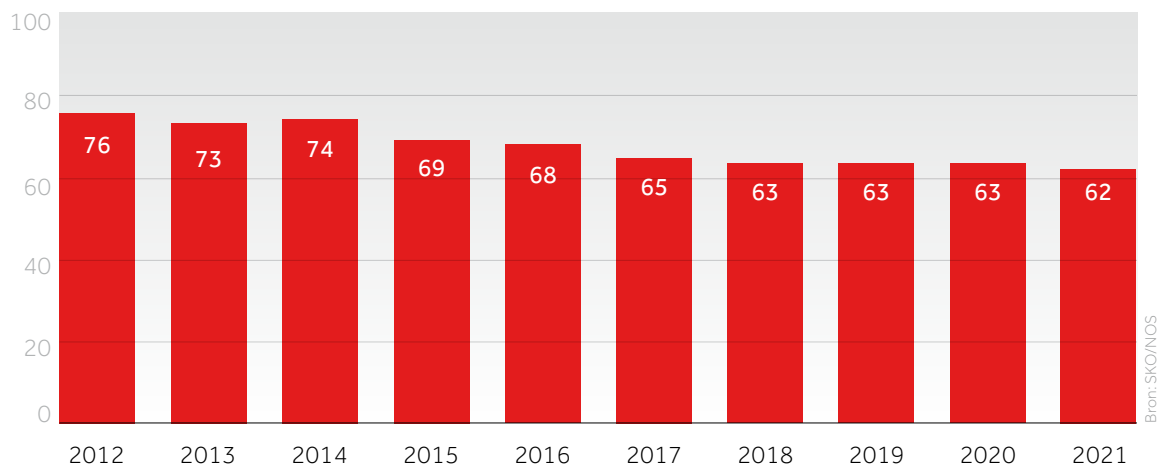
Online is het gemiddelde aantal bezoekers per dag opnieuw gestegen. In onderstaande grafiek is het dagelijks verkeer naar site en app van heel 2021 weergegeven aan de hand van bezoeken¹. Ook hier zie je nog effect van corona: bijvoorbeeld toen de avondklok onrechtmatig werd verklaard. Ook de Sportzomer zorgde voor veel verkeer naar de NOS website en app. De online aanwezigheid van de NOS groeide ook op sociale platforms. De NOS voegde TikTok toe aan het arsenaal op sociale media en behaalde mooie mijlpalen op de bestaande platforms en accounts. In onderstaande alinea's worden de trends van de afzonderlijke platforms geschetst.

Televisie

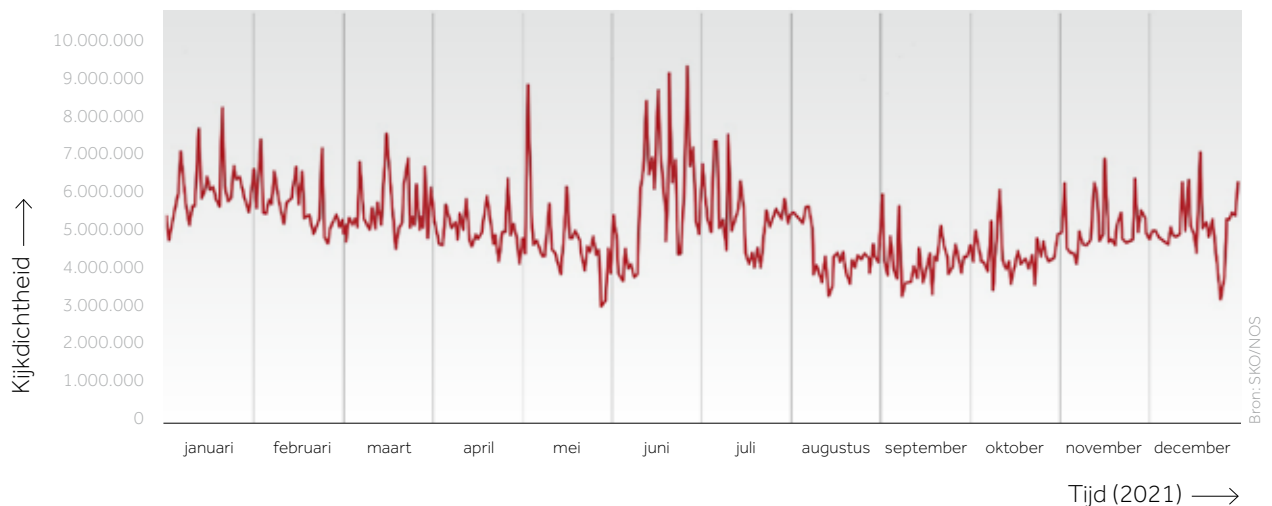
Het gemiddeld weekbereik van de NOS op televisie vertoont sinds topjaar 2014 een dalende trend. Deze valt samen met de daling van kijktijd naar lineaire televisie in het algemeen. 2014 was ook het jaar dat de NOS een succesvol WK Voetbal en de Olympische Spelen uitzond. Met de opkomst van het coronavirus in 2020 werd de trend van dalende kijkcijfers doorbroken, zowel voor televisie totaal als voor de NOS. Hoewel corona ook in 2021 het nieuws domineerde, was het kijkgedrag in Nederland dit jaar heel anders dan in 2020.

¹ Een nieuw bezoek wordt geteld bij het raadplegen van site of app na 30 minuten inactiviteit. Een bezoek moet derhalve niet verward worden met een pageview. Pageviews worden gegenereerd bij elke klik op een pagina.

Gemiddeld weekbereik TV NOS 6+ (5 min, %)

Televisie

Over heel 2021 zagen de Journaaluitzendingen een daling in kijkdichtheid. Er zijn wel grote verschillen per maand: in januari en februari trok het 20-uur-journaal nog ruim 2,6 miljoen kijkers; in september waren daar nog maar 1,6 miljoen van over. Daarna steeg de kijkdichtheid weer tot 2,1 miljoen in december. Over heel 2021 bleef het marktaandeel van het 20 uur-journaal (ruim 37%) gelijk en ook het waarderingscijfer bleef met een 7,8 constant.

Deze schommelingen in kijkgedrag hangen samen met groot (corona)nieuws. In januari 2021 werd er meer tv gekeken dan welke maand ook in 2020, mede dankzij de avondklok. De persconferenties werden in januari en februari uitstekend bekeken: in totaal hadden de persconferenties toen nog een kijkdichtheid van 6 á 7 miljoen; de live-uitzendingen bij de NOS trokken wel 4,2 á 4,5 miljoen kijkers. Met stijgende temperaturen en dalende besmettingen ging ook de kijktijd omlaag, wat deels werd gecompenseerd door de Sportzomer. Aan het einde van de zomer daalden de besmettingen, de maatregelen werden versoepeld, de grote sportevenementen waren afgelopen. De NPO, inclusief de NOS, kregen het bij de start van het nieuwe tv-seizoen extra zwaar te verduren. De dalende trend die in 2020 tijdelijk gestopt was, leek juist deze maand een stevige inhaalslag te maken. In november en december was er sprake van een avondsluiting en sindsdien zijn de kijkdichtheden weer gestegen, maar nog niet op het niveau van najaar 2020. Er lijkt bij een deel van de kijkers vermoeidheid te zijn opgetreden over coronanieuws, wat zich ook uit in lagere kijkcijfers van talkshows. Daarnaast wonnen de on demand platforms verder terrein in 2021. Waar in 2020 de beweging naar on demand kijken nog weinig effect had op lineaire televisie, is de groei van Netflix, Videoland, etc. in 2021 overduidelijk.

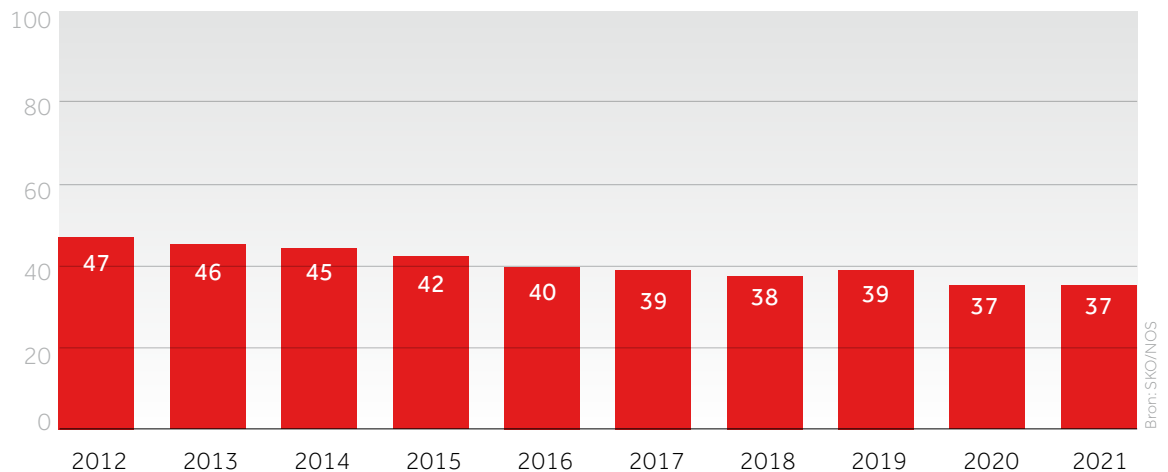
In 2021 kon eindelijk de Sportzomer plaatsvinden. Ondanks de (relatief) hoge kijkcijfers, zorgden deze grote sportevenementen niet voor een inhaalslag in het bereik van de NOS. Met het EK bereikte de NOS maar liefst 13,5 miljoen Nederlanders (84,0% van de bevolking). Dat is vergelijkbaar met het EK van 2016 (waarin Nederland overigens niet meespeelde) maar duidelijk minder dan het EK van 2012, toen de NOS nog 95,1% van de bevolking via tv bereikte. Ruim 22% van de jongeren van 13 t/m 34 jaar heeft in 2021 niets van het EK via televisie gevolgd. Ook daarin zien we dus veranderend kijkgedrag. Met de Olympische Spelen is dit jaar zo'n tweederde van de bevolking bereikt. Dat is helaas ook duidelijk minder dan de Zomerspelen van 2012 en 2016. In 2012 werd nog 85% bereikt. De trend die we al enkele jaren zien bij Studio Sport Eredivisie zette ook in 2021 door. De gemiddelde kijkdichtheid is gedaald van 1,9 miljoen in 2020 naar 1,8 miljoen in 2021. Ook andere sporttitels als Sportjournaal en Studio Voetbal zagen een daling.

Vorig jaar viel al op dat, ondanks hoge kijkcijfers, het gemiddelde weekbereik van de NOS op 63% bleef steken. Dit jaar is dat gemiddelde ondanks de grote sportevenementen zelfs licht gedaald, naar 62%. Omgerekend komt dat neer op bijna 10 miljoen mensen. Ondanks dat juist bepaalde maanden in 2021 sterk veranderend kijkgedrag toonden en er soms sprake leek van een versnelling van de dalende trend, blijft tv voor de ruime meerderheid van de Nederlanders een belangrijk medium en bereikt de NOS via tv wekelijks miljoenen mensen.

Radio

In grote lijnen geldt dat er voor het bereik op radio overeenkomsten zijn met de ontwikkelingen op televisie. De langetermijntrend is een dalende lijn. Hoewel er in 2019 een lichte stijging in weekbereik van de NPO-radiozenders was waar te nemen, lag het bereik van 2020 weer iets lager en die trend heeft zich in 2021 doorgezet. De afname van luisterpubliek in de spits vanwege het thuiswerken kan hier een rol bij hebben gespeeld. Aangezien de NOS op alle publieke zenders aanwezig is met bulletins is het weekbereik van de NOS op de radio ongeveer gelijk aan het weekbereik van de NPO radiobreed.

Gemiddeld maandbereik radio 10+ (15 min, %)

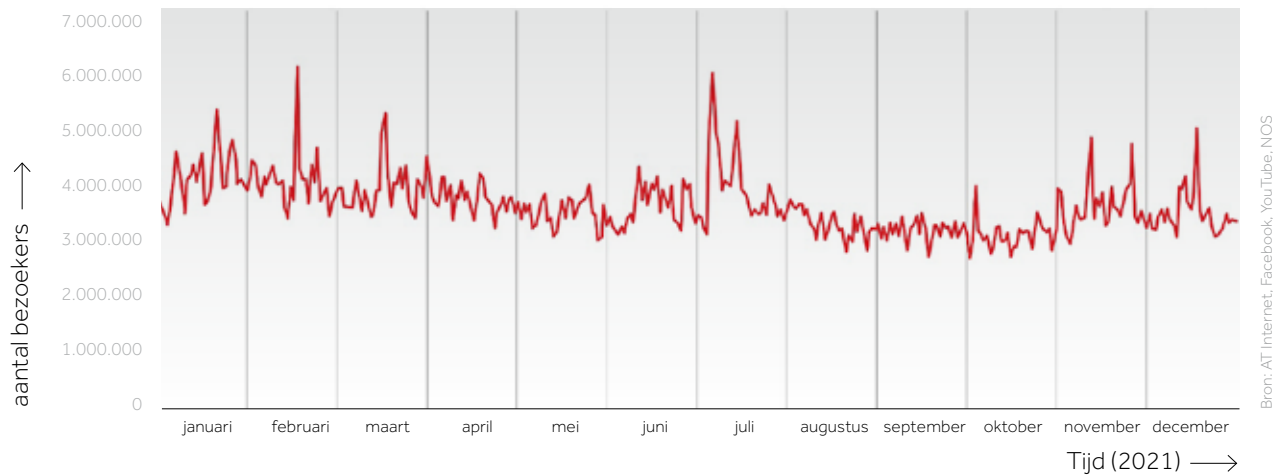
NPO Radio 1 als nieuwszender is de plek waar de NOS een uitgebreide programmering heeft. Afgelopen jaar is het weekbereik van NPO Radio 1 juist gestegen, van 2,2 miljoen vorig jaar naar 2,3 miljoen in 2021. Vooral in de winter (tijdens de periode met avondklok) en de zomermaanden (o.a. EK), lag het wat hoger. Met een gemiddeld weekbereik van 2,3 miljoen zit NPO Radio 1 weer op het niveau van 2018 en 2019. Hoewel de gemiddelde luisteraar van NPO Radio 1 oud blijft, is deze met 63 jaar een jaar jonger dan in 2020. Vooral in de zomermaanden lag de gemiddelde leeftijd iets lager, wat waarschijnlijk te danken is aan de grote sportevenementen.

Online

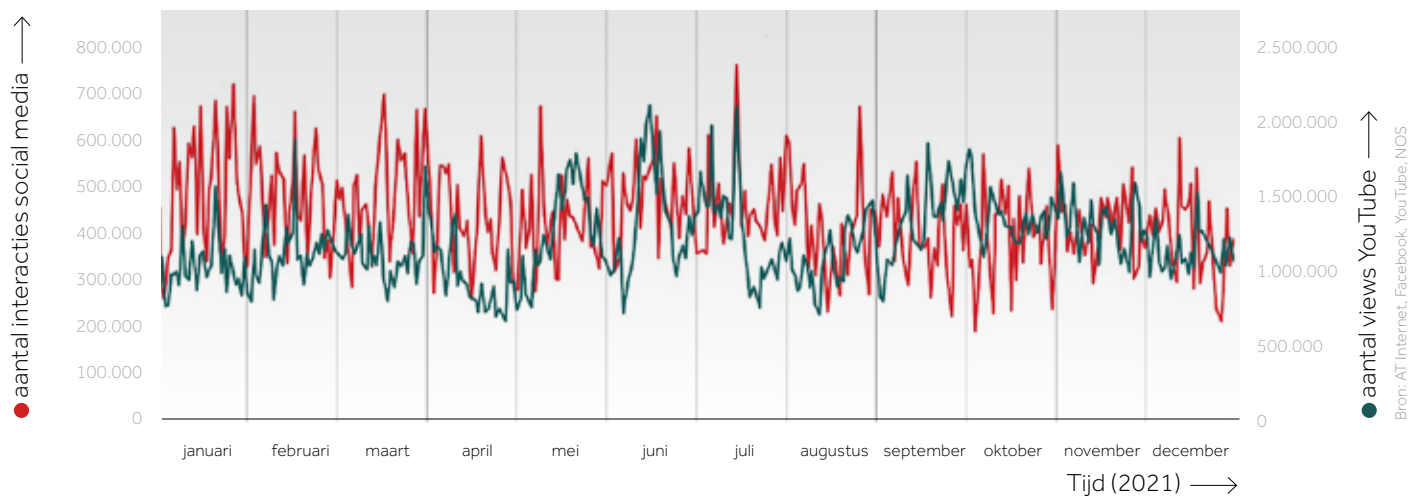
Hoewel het bereik van de NOS op radio en televisie de afgelopen jaren daalde, groeide het weekbereik via internet jaar op jaar. In 2021 is het dagelijks aantal bezoekers van NOS.nl gestegen van gemiddeld 1,5 miljoen naar bijna 1,6 miljoen. De NOS-app heeft gemiddeld ruim 2 miljoen dagelijkse gebruikers. De groei op de app is in dit perspectief het meest duurzaam, aangezien daar mensen bereikt zijn die de app downloaden en op hun smartphone installeren. Dat is in de regel een loyaler publiek dan via de site.

Het lezen van nieuws online is vooral een mobiele aangelegenheid. Hoewel NOS.nl dagelijks veel bezoekers trekt, komen veel bezoekers ook hier via een smartphone (en dus niet via een laptop en/of desktopcomputer). Dat betekent dat het dagelijkse online verkeer van de NOS voor bijna 80% uit smartphone-bezoek bestaat.

Site & App

Social media

Sociale media

Naast traditionele platformen hebben sociale media zich de afgelopen jaren dermate ontwikkeld dat ze niet meer weg te denken zijn als platformen om nieuws en sport te volgen. De NOS heeft accounts op Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, Snapchat en nu ook het platform TikTok om het publiek te informeren met nieuws en sport. Het algemene NOS Twitter-account heeft van de sociale media-kanalen waar de NOS actief is nog altijd het hoogste aantal volgers. Dit account eindigde 2021 met 1,36 miljoen volgers. NOS op Facebook heeft eind 2021 ruim 1,1 miljoen volgers. Net als in 2020 groeien de accounts op Instagram en YouTube het hardst. NOS Stories heeft inmiddels meer dan 900.000 volgers op Instagram. Het account van NOS Nieuws groeide het hardst, met ruim 30%. Jeugdjournaal blijft het grootste kanaal van de NOS op YouTube en is een van de grootste YouTubekanalen in heel Nederland.

Journalistieke kwaliteit

Corona heeft laten zien hoe groot de behoefte bij het publiek is aan betrouwbare en kwaliteitsvolle journalistiek. De NOS is, volgens het Digital Newsreport 2020 van Reuters, het meest vertrouwde nieuwsmerk in Nederland.

Naar ons oordeel is het belang van en de behoefte aan goede, onafhankelijke journalistiek nog verder toegenomen, nu er, mede door corona, sprake is van een aanscherping van de tegenstellingen in Nederland.

Omdat met de scherper wordende tegenstellingen ook de kritiek op de journalistiek bij een deel van de Nederlandse bevolking lijkt toe te nemen, hebben wij geconstateerd dat de noodzaak dat wij zelf ook kritisch blijven op hetgeen we doen alleen maar toeneemt: we moeten ons telkens afvragen of onze journalistiek voldoende oog heeft voor en verslag doet van de ontwikkelingen in de samenleving. Het afgelopen jaar is het interne debat, zoals dat natuurlijk op de redacties al langer plaatsvond, verbreed en geïntensiveerd. Wij hebben daarbij gebruik gemaakt van inzichten van derden (o.m. het SCP maar ook deskundigen op het vlak van polarisatie) op de wijze waarop wij inhoud geven aan onze primaire taak: het maken van onafhankelijke, onbevooroordeelde journalistieke uitingen, die een compleet en pluriform beeld geven van hetgeen er in de wereld gebeurt.

Samenwerking met regionale en lokale omroepen

Om de verantwoordelijkheid voor de journalistiek verder waar te maken heeft de NOS de laatste jaren de banden met de regionale omroepen aangehaald en samen met de regionale partners initiatieven ontwikkeld om het bereik en de impact van de landelijke en regionale journalistiek te versterken. Als uitvloeisel van het in 2019 overeengekomen Convenant Versterking Publieke Journalistiek is sinds 2020 op de voorpagina van NOS.nl en de NOS-app het nieuws van twee regionale omroepen naar keuze te zien. Andersom kunnen bezoekers van de sites en apps van de Regionale Omroepen kiezen voor een rubriek met steeds de twee belangrijkste nieuwsonderwerpen van de NOS.

Voorts heeft met ingang van 4 januari 2021 het regionale nieuws een prominente plek op de landelijke publieke omroep gekregen. Vanaf die datum is elke werkdag om 18.15 uur op NPO 2 het NOS Journaal Regio te zien, met nieuws van de regionale omroepen dat landelijke relevantie heeft.

Het NOS Journaal Regio is een samenwerking tussen de NOS en de dertien regionale omroepen en biedt nieuwsverhalen uit de regio met impact en herkenbaarheid. Dat kan gaan om verdieping van het landelijke en internationale nieuws; het kan ook aanvullend zijn op dat nieuws. Als het maar urgent is en interessant voor het landelijke publiek.

Vanaf het najaar van 2021 wordt onderzocht of het aangaan van een alliantie tussen de NOS en de regionale omroepen de samenwerking, zowel op programmatisch vlak als wat betreft de technische infrastructuur, zou kunnen intensiveren en wellicht zelfs versnellen.

Verder hebben de gesprekken met de regionale en lokale omroepen en het ministerie van OCW over de versterking van de lokale journalistiek ertoe geleid dat vanaf begin 2021 een pilot is gestart, waarbij ruim 60 journalisten zijn geworven die bij regionale en lokale omroepen worden ingezet om de lokale berichtgeving te intensiveren. De NOS is formeel de werkgever van deze journalisten en verzorgt hun opleiding en coaching en faciliteert met een technische infrastructuur en middelen. Inmiddels heeft de minister besloten, gelet op het succes van deze constructie, de pilot met een jaar te verlengen.

Samenwerking met de NTR

In oktober zijn NOS en NTR met elkaar een alliantie aangegaan, met als doel een intensivering van in het bijzonder de programmatische samenwerking. Deze vorm van samenwerking van NOS en NTR is vanaf het voorjaar van 2021 verder uitgewerkt. Het versterken van de onderzoeksjournalistiek, in een samenwerking tussen Nieuwsuur en NOS Nieuws, heeft daarbij prioriteit gekregen. De plannen die NOS en NTR op dit terrein hebben ontwikkeld, zullen naar verwachting vanaf januari 2022 verwezenlijkt gaan worden. Dat geldt ook voor samenwerkingen op andere deelgebieden; organisatorisch

en strategisch. Sinds de start van de alliantie trekken NTR en NOS nadrukkelijker en intensiever gezamenlijk op om het belang van de taakomroepen binnen het bestel te borgen.

Basisnieuwsvoorziening voor audiovisueel materiaal

Voor de NOS zijn in de inmiddels grondig verkende samenwerking met private partijen twee elementen cruciaal: het uitgangspunt dat de samenwerking moet leiden tot een versterking van de journalistiek in Nederland moet worden waargemaakt en de samenwerking moet voldoen aan de voor de NOS geldende regelgeving op het gebied van marktconform handelen en dienstbaarheid.

Bij de aanvang van dit project eind 2019 bleek dat de ambitie van alle partijen aan tafel groot was. Het beter en sterker maken van de journalistiek stond bij iedereen hoog in het vaandel en er bestond een sterke wil om te komen tot een brede basisnieuwsvoorziening, waar alle partijen hun voordeel mee zouden kunnen doen.

Naarmate de gesprekken tussen partijen vorderden, bleek het steeds lastiger die stappen te zetten die nodig zijn om met een basisnieuwsvoorziening de journalistiek in Nederland werkelijk te versterken. Deze omstandigheden hebben ertoe geleid dat eind 2020 vooralsnog een relatief kleine stap in voorbereiding is genomen: het conform mediawettelijke vereisten tegen een marktconform tarief door de NOS beschikbaar stellen van een aantal video's per dag. Via een pilot is in kaart gebracht op welke wijze en onder welke voorwaarden dit videomateriaal door de private partijen kan worden gebruikt. De NOS is, als het gaat om samenwerking met private partijen, gehouden aan regelgeving die marktverstoringen moet tegengaan.

Het mediabeleid van het nieuw gevormde kabinet is hierbij een bepalende factor.

Wij blijven ons sterk maken voor de verwezenlijking van het oorspronkelijke idee van een brede audiovisuele basisnieuwsvoorziening en willen graag met de collega mediabedrijven verder onderzoeken wat ervoor nodig is om dit te realiseren.

Sportjournalistiek

In samenwerking met de VU hebben wij onderzoek gedaan naar het belang van sportjournalistiek en -verslaggeving voor de samenleving in kaart gebracht. Bereikcijfers tonen al jaren aan dat sport bij uitstek een programmacategorie is die de met ander aanbod moeilijk te bereiken doelgroepen aan de publieke omroep bindt. Maar hoe zit het precies met de relatie tussen de aandacht voor sport in de media en sportparticipatie?

Het in december 2019 verschenen onderzoek geeft een antwoord op de vraag of mensen door het volgen van sport worden aangezet om zelf meer te bewegen. En of de aandacht voor sport bij de publieke omroep daadwerkelijk maatschappelijke verbondenheid stimuleert. Welke sportjournalistieke aanpak zorgt ervoor dat mensen zelf in beweging komen en/of samen komen? Kortom: op welke manier draagt sportjournalistiek bij aan een gezonde geest in een gezond lichaam én aan een gezonde samenleving?

Ernstig vertraagd door corona, zullen wij de resultaten van dit onderzoek in de komende maanden naar buiten brengen. Ondertussen worden deel-uitkomsten al betrokken in onze contentstrategie, wat o.a. heeft geleid tot zogenaamde 'how-to'-filmpjes.

Organisatie en personeel

Corona is ook in 2021 van grote invloed geweest op de mate waarin de plannen en prioriteiten zoals verwoord in het jaarplan 2021 aandacht hebben kunnen krijgen. De impact van het virus op de verschillende afdelingen was ook in 2021 groot en heeft majeure inspanningen van veel van onze collega's gevraagd.

Het omgaan met het coronavirus binnen de organisatie, om de continuïteit van het productieproces in een veilige omgeving voor de NOS-collega's te garanderen vraagt veel tijd en aandacht. Het journalistieke proces voor audio, video en online maakt thuiswerken maar beperkt mogelijk.

Inmiddels hebben we eind 2021 nader onderzoek gedaan, op grond van de tijdens corona opgedane

ervaringen én zaken die al van vóór corona spelen, naar de vraag of en zo ja welke aanpassingen gewenst zijn in hoe wij bij de NOS werken. De uitkomsten van dit onderzoek zijn inmiddels onderwerp van gesprek binnen het management en moeten in het vroege voorjaar van 2022 leiden tot conclusies en mogelijke aanpassingen van het beleid.

Diversiteit en inclusiviteit

Diversiteit en inclusiviteit blijven speerpunten in het personeelsbeleid van de NOS-organisatie. Willen wij een groot publiek blijven aanspreken, dan moeten wij werken met divers samengestelde redactieteams. Daarnaast is het de opdracht van de NOS een pluriform nieuwsbeeld te brengen. Daarbij is van belang dat bij de afwegingen die worden gemaakt in het journalistieke proces alle maatschappelijke ontwikkelingen en perspectieven aan bod komen. Divers samengestelde redactieteams zijn daarvoor onontbeerlijk.

Het in 2020 NOS-breed ingezette beleid op dit terrein heeft in 2021 een vervolg gekregen in het programma 'leidinggeven aan verschil', waarin de leidinggevendenden van de NOS met elkaar en deskundigen in gesprek gaan over het thema 'leiderschap in een inclusieve organisatie'.

Naast persoonlijk maatwerk, zijn workshops en intervisie-bijeenkomsten georganiseerd, met als doel de leidinggevendenden vertrouwd te maken met het leidinggeven aan collega's met verschillen in achtergronden, perspectieven en ideeën.

Dit programma loopt door tot in 2022 en zal vervolgens op een passende manier een vervolg krijgen, vanuit het besef dat het bewerkstelligen van een meer diverse en inclusieve organisatie permanente, en dus meerjarige aandacht vergt.

Veiligheid journalisten

In zijn jaarplan voor 2021 heeft de Hoofdredactie Nieuws aandacht gevraagd voor de gevolgen voor de journalistiek van de door het Sociaal Cultureel Planbureau vastgestelde toename van verschillen in de samenleving. Als gevolg van deze polarisatie worden de journalisten van de NOS steeds vaker geconfronteerd met weerstand tegen de journalistiek. Van agressie op straat tot gerichte propaganda online en politici, die de persvrijheid zoals onze open democratie die kent, in ongekende (en onaantvaardbare) mate willen inperken. De veiligheid van collega's op straat is (helaas) een steeds meer aanwezig issue geworden. Ook neemt het aantal demonstraties voor het NOS-gebouw toe. En daarmee beperkt de zorg over de veiligheid van de journalisten zich niet meer alleen tot die op straat. Initiatieven als Persveilig zijn belangrijk, maar de nog altijd toenemende maatschappelijke verscherping en de gerichte aanvallen op de journalistiek in het algemeen en de NPO/NOS in het bijzonder dragen bij aan een vijandig klimaat met soms regelrechte agressie. Een echt antwoord op deze agressie is lastig. We lijken steeds vaker voor de vraag komen te staan of bewaking nodig is, hoe open en onbevangen onze mensen kunnen opereren en hoe zichtbaar we kunnen zijn.

We blijven aandacht vragen voor wat er op dit gebied op ons afkomt. Binnen de NOS-organisatie worden inmiddels specifieke trainingen voor de journalistieke collega's georganiseerd.

Innovatie

In het kader van ons streven naar de versterking van de NOS als innovatief mediabedrijf kondigden wij in het jaarplan 2020 de instelling van een Innovation Board aan. Deze Board is inmiddels ingesteld en heeft de prioriteiten voor 2021 vastgesteld en gepresenteerd aan de organisatie.

Bij de NOS gaat innovatie over productontwikkeling en incrementele innovatie, met als doel de band met het publiek te versterken, te verbreden en te verdiepen.

Er wordt ingezet op het gebruik van Data en Artificial Intelligence, op storytelling en user experience, het bereiken van moeilijk bereikbare doelgroepen, interactie online (en fysiek) en op innovatie bij lineaire televisie.

Wij streven er onder andere naar, op basis van data in de NOS-app, nieuwe functies te introduceren:

- Een op onderdelen meer gepersonaliseerde online NOS-omgeving.
- Een 'wat je hebt gemist'-functie gericht op minder actieve gebruikers met aanbevelingen van content.

Daarnaast willen we onze aanwezigheid op het televisiescherm versterken als onderdeel van onze multiplatformstrategie. De programma's van de NOS zijn bij uitstek high impact-gebeurtenissen en evenementen die goed tot hun recht komen via de televisie. Naarmate de kijker steeds vaker kiest voor uitgesteld of semi-live kijken is het noodzakelijk dat er een sterk en herkenbaar NOS-aanbod is dat gemakkelijk toegankelijk is, zowel direct vanaf de smart-tv als vanuit de NOS-app. Welke distributiestrategie hiervoor het beste werkt zal nader worden onderzocht.

In 2021 is voorts de vraag urgent geworden hoe wij, in het kader van het versterken van onze online-strategie, ons moeten verhouden tot de grote techbedrijven als Google en Facebook. De plek die onze content op deze platforms heeft, is belangrijk voor ons overall-bereik, maar kannibaliseert tegelijkertijd de gang naar/vindbaarheid van onze eigen (online-)platforms door het publiek. Hoe kunnen wij de binding met ons publiek via deze platforms behouden?

Wij hebben, samen met de NPO, een intentieverklaring ondertekend wat betreft de deelname aan het initiatief van verschillende mediapartijen om een collectieve beheersorganisatie op te richten voor de exploitatie en handhaving van het uitgeversrecht ten aanzien van algemene zoekmachines, nieuwsaggregatie en mediamonitoring, met als doel het in standhouden van een duurzaam pluriform en onafhankelijk media-aanbod in Nederland.

Ook is er aansluiting gezocht bij het onderzoek van de NPO naar de haalbaarheid van een zgn. authenticiteitswatermerk, waarmee oneigenlijk gebruik door derden van onze content moet worden tegengegaan.

Merkpositionering

Op het gebied van identiteits- en imagooversterking is in 2020 de aanzet gegeven voor de opstart van een traject dat antwoord moet geven op de vraag hoe de NOS als merk 'toekomstbestendig' blijft met haar productaanbod in een veranderend medialandschap met een constant veranderende informatiebehoefte en -consumptie en een veranderende maatschappij. Het merk en de plek die de NOS inneemt ten opzichte van andere mediamerken, speelt een belangrijke rol in hoe mensen naar de NOS kijken en hoe onze programma's ontvangen worden.

Daarom is het nuttig om te onderzoeken of en zo ja, hoe deze veranderingen van invloed zijn op het merk, de missie, visie en waarden van het merk NOS.

Dit traject is in 2021 verder vormgegeven. Dit kan in 2022 leiden tot een hernieuwde positionering van het NOS-merk (de zgn. corporate story) en de ontwikkeling van middelen en activiteiten om deze positionering uit te dragen, met zowel interne als externe vertaling.

In dit verband is voorts van belang hoe het merk 'NOS' zich verhoudt tot de overige mediamerken binnen de publieke omroep. Wij stellen vast dat er soms spanning ontstaat tussen de onafhankelijke, niet door politieke of levensbeschouwelijke overtuigingen gekleurde nieuwsvoorziening, waar de NOS voor staat, en de wél op die manier gekleurde programmering van de overige omroepen. Deze spanning is de laatste jaren gegroeid door de lading die de NPO-organisatie aan het NPO-merk is gaan geven, als overkoepelend merk voor de programmering van de publieke omroep. De merk-profilering van de NPO zorgt ervoor dat het voor de consument steeds lastiger wordt te achterhalen wie de afzender is van de content van de publieke omroep. Dat geldt ook voor de, in het bijzonder lineaire, content van de NOS. In een tijd waarin de ledenomroepen – door de minister – wordt gevraagd zich inhoudelijk sterker te profileren, is het van belang dat voor het publiek duidelijk is wie de afzender van de content is. Onduidelijkheid op dit vlak leidt er nl. toe dat de NOS in veel geval-

len wordt vereenzelvigd met de content van de geprofileerde omroepen - diverse actualiteiten-programma's van andere omroepen worden met de NOS geassocieerd - en kost het de NOS meer moeite haar 'neutrale' positie richting publiek over het voetlicht te brengen.

In 2021 zijn wij daarom met de NPO in gesprek gegaan over deze bezwaren tegen het merkenbeleid van de NPO. In dit gesprek, dat nog niet is afgerond, staan wij op het standpunt dat de publieke omroep, en de publieke nieuwsvoorziening in het bijzonder, erbij gebaat zijn als de verschillende omroepmerken niet door elkaar worden gehaald. Dit standpunt komt voort uit de verantwoordelijkheid die wij ten opzichte van het publiek voelen voor de betrouwbaarheid van onze content en de onafhankelijkheid van de journalistieke taak van de NOS.

Duurzaamheid

Bij alle inkoop- en aanbestedingstrajecten wordt duurzaamheid waar mogelijk als criterium standaard toegepast. De afgelopen twee jaar zijn o.a. (Europese) aanbestedingen afgerond voor Beveiliging, Elektriciteit, Songfestival, ICT Hardware, Meercamera-faciliteiten, Lichtfaciliteiten en Videofaciliteiten waar duurzaamheid als kwaliteitscriterium is benoemd.

In de gehele bedrijfsvoering zijn de resultaten van deze duurzame inkoop voor de organisatie zichtbaar. Van het verduurzamen van het wagenpark, het plaatsen van laadpalen, het herinrichten van het printerpark, Fairtrade koffie en thee, hergebruik van koffiemachines, plaatsing van zonnepanelen tot het scheiden van de afvalstromen.

Voor een duurzaam personeelsbeleid investeren wij in de ontwikkeling van onze inclusieve medewerkers. Dit doen wij vanuit de NOS Academie waarmee we veel ruimte bieden om nieuwe dingen te leren én te doen. Zo kunnen medewerkers een opleiding volgen, conferenties bezoeken of trainingen krijgen die hen inspireren, ontwikkelen en motiveren.

Balans

Het balanstotaal van de NOS is in 2021 met € 13 mln afgenomen ten opzichte van 2020. Het onderhanden werk is met € 16 mln afgenomen doordat superevenementen hebben plaatsgevonden in 2021. De vorderingen zijn met € 23 mln gestegen, als gevolg van vooruit ontvangen, maar nog niet betaalde facturen voor sportrechten 2022. De liquide middelen zijn met € 19 mln afgenomen door de vooruit ontvangsten van de NPO voor werkkapitaal en het Eurovisie Songfestival in 2020. Voorzieningen stijgen met € 3 mln als gevolg van de verlieslatende contracten. De langlopende schulden nemen af door aflossing van de hypotheek. De kortlopende schulden nemen af als gevolg van de door de NPO ontvangen voorfinanciering voor superevenementen en het Eurovisie Songfestival en hoger en eerder verstrekt werkkapitaal in 2020.

Exploitatieresultaat

De NOS heeft het jaar 2021 afgesloten met een negatief exploitatieresultaat na overdracht en belastingen van € 2,0 mln (0,8%).

De NOS krijgt budget toegekend voor haar basisvoorziening en voor geld op schema. Vertrekpunt is in principe een sluitende begroting. Geld op schema vindt plaats op basis van intekening en toekenning van begrote kosten. De werkelijke kosten kunnen door diverse omstandigheden afwijken van de begroting. Er is een planning & control-cyclus ingericht die deze afwijkingen bewaakt. Deze afwijkingen leiden over het algemeen tot beperkte positieve en/of negatieve resultaten die worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de daarvoor bestemde Reserve voor media-aanbod (RMA). Als de RMA boven het door de bindende Regeling Mediareserves bepaalde maximum (€ 5 mln) uitkomt dan is het bedrag boven dit maximum in het opvolgende jaar voor de NOS beschikbaar voor haar eigen programmering. Wordt het meerdere niet aangewend dan vloeit het terug naar de NPO en is het weer beschikbaar voor programmering waarop kan worden ingetekend.

In 2021 zijn de Over te dragen reserve media-aanbod (ORMA) en de RMA aangewend voor verlieslatende (sport-)contracten.

Het Eurovisie Songfestival 2021 heeft € 18,9 mln gekost en is volledig gefinancierd vanuit de begroting media-aanbod, bijdragen van de NPO en AVROTROS en overige opbrengsten. Hieronder wordt een nadere specificatie getoond.

Staf, crew en vrijwilligers	5,2
Techniek en vormgeving	15,0
Marketing en Communicatie	0,4
Veiligheid en hygiëne	0,7
Catering, accommodatie en transport	3,4
Bedrijfskosten	0,9
Overige kosten	0,6
Bijdrage NPO/AVROTROS	-4,5
Verzekering	-2,8
Totaalkosten	18,9

In de Mediabegrotingsbrief 2021 van 19 november 2020 heeft de voormalige minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media een passage opgenomen met betrekking tot het verder versterken van de lokale journalistiek. Hieruit volgde het project 'Versterking lokale journalistiek door samenwerking' door een nauwe samenwerking van landelijke, regionale en lokale journalistieke organisaties. Het ministerie van OWC heeft hier een vooralsnog eenmalige subsidie van € 4,5 mln beschikbaar gesteld. Het project is gestart in april 2021 en zal vooralsnog medio 2022 eindigen. Een mogelijke verlenging van het project is eind 2021 aangekondigd. De subsidiebijdrage en de kosten van het project zijn opgenomen in het exploitatieresultaat.

Ten opzichte van het voorgaande jaar was er in 2021 sprake van hoger toegekende middelen voor Media-aanbod (€ 95,1 mln) waartegenover hogere directe productiekosten stonden (€ 105,7 mln). Dit als gevolg van de in 2021 uitgezonden uitgestelde superevenementen uit 2020 (EK Voetbal en Olympische Spelen), het uitgestelde Eurovisie Songfestival en de start van het project 'Versterking lokale journalistiek door samenwerking'. In totaliteit werden er als gevolg van covid-19 in 2020 minder (sport)evenementen uitgezonden, waardoor de toegekende middelen en kosten in dat jaar lager zijn. De hogere directe productiekosten in 2021 betreffen voornamelijk de kosten voor rechten en productie. Ook heeft in 2021 per saldo een dotatie aan de voorziening voor verlieslatende contracten plaatsgevonden. De programmagebonden eigen bijdragen zijn hoger (€ 10,8 mln) door lagere royalty's en bijdragen in de productiekosten.

De salarissen en sociale lasten zijn hoger (€ 6,8 mln) als gevolg van een stijging van het gemiddelde aantal fte's, een cao stijging en de gestegen pensioenpremie. Het gemiddeld aantal cao-contracten over 2021 is 73 fte hoger dan over 2020 en wordt met name veroorzaakt door het project Versterking lokale journalistiek en het Eurovisie Songfestival.

De afschrijvingen zijn lager (€ 0,3 mln) als gevolg van uitstel van vervangingsinvesteringen voor de studio's en de overige bedrijfslasten zijn hoger (€ 0,3 mln) onder meer als gevolg van covid-19 gerelateerde kosten.

De vennootschapsbelasting is hoger door meer inkomsten uit nevenactiviteiten.

In 2021 is er geen Over te dragen reserve media-aanbod (ORMA) aangezien de NOS een negatief exploitatieresultaat heeft over 2021. De ORMA in 2020 is ontstaan doordat de RMA voor de NOS maximaal € 5 mln mag bedragen volgens de Bindende Regeling Mediareserves. Het meerdere van het exploitatieresultaat 2020 (€ 1,2 mln) werd verantwoord als ORMA. In 2021 is deze volledig ingezet voor de financiering van de verlieslatende contracten en vloeit dus niet terug naar de NPO.

Het negatieve exploitatieresultaat van € 2,0 mln komt geheel ten laste van de Reserve voor media-aanbod. Hierdoor bedraagt het Eigen vermogen per 31 december 2021 € 14,0 mln en is als volgt samengesteld:

Algemene reserve	€ 11,0
Reserve voor media-aanbod	€ 3,0
	<hr/>
	€ 14,0

Financiering, kasstroom en vooruitblik

In 2021 is sprake van een negatieve kasstroom van € 18,8 mln. Deze wordt veroorzaakt door een stijging van de vorderingen in verband met vooruitbetalingen voor sportrechten 2022 en een daling van de schulden ten opzichte van 2020. Dit per saldo negatieve effect is gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van het saldo van het onderhanden werk en gereed product. De daling van de kortlopende schulden wordt veroorzaakt doordat in 2020 de voorfinanciering van de superevenementen en het ESF en een eerder verstrekt werkkapitaal zit. De investeringen bedragen € 3,9 mln en de aflossing op de hypotheek bedraagt € 1,5 mln.

De liquiditeitspositie is in 2021 dan wel afgenomen, maar is binnen de maximaal beschikbare bancaire kredietruimte gebleven en voor 2022 is er voldoende liquiditeit beschikbaar om toekomstige betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. De liquiditeitsratio (current ratio) is 0,76.

Ten aanzien van de solvabiliteit is het door wettelijke beperkingen niet mogelijk voor de NOS om de ratio (10,6%) te verbeteren, omdat er sprake is van een vaste Algemene Reserve (die het weerstandsvermogen vormt voor onvoorziene tegenslagen en bij hoge uitzondering wordt aangesproken) en de Reserve voor media-aanbod is gemaximaliseerd en alleen is bedoeld om jaarlijkse schommelingen in het resultaat op te vangen.

Voor 2022 is een bezuinigingsdoelstelling van € 1,1 mln verwerkt in een sluitende begroting. Omdat al in een aantal achtereenvolgende jaren sprake is van een bezuinigingsdoelstelling wordt het echter steeds moeilijker deze op te vangen, waarbij stijgende kosten en achterblijvende indexering een grote factor zijn.

Evenals 2020/2021 is 2022 wederom een superevenementenjaar met de Olympische Winterspelen in China en het WK Voetbal in Qatar. Hierdoor zal financiering voor Media-aanbod, gecorrigeerd voor het Eurovisie Songfestival, in 2022 nagenoeg gelijk zijn aan 2021.

Door werkkapitaalverstrekking en voorfinanciering van superevenementen door de NPO zal het rekening-courantsaldo met de bank een groot deel van het jaar positief zijn. Er worden slechts in beperkte mate contracten in vreemde valuta afgesloten waardoor er nagenoeg geen sprake is van valutarisico's.

Op 1 januari 2022 is de nieuwe concessie- en erkenningsperiode voor de landelijke publieke omroep begonnen; deze duurt tot en met 2026. Toch is er ten aanzien van 2023 en volgende jaren onzekerheid over de financiering van de totale publieke omroep. De verwachte daling van de STER-inkomsten door beperking van de reclamezendtijd zal effect hebben op deze financiering. Wat de consequenties hiervan zijn voor de NOS is nog niet duidelijk, maar leidt niet tot zorgen over de continuïteit van het uitvoeren van onze wettelijke taken.

Governance

De NOS is een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan en de taken van de NOS zijn vastgelegd in de Mediawet. Als publieke omroep heeft de NOS van de overheid de taak gekregen alle inwoners van Nederland onafhankelijk en betrouwbaar nieuws aan te bieden en verslag te doen van grote (sport) evenementen.

De bestuurlijke organen van de NOS zijn een directie en een raad van toezicht. De directie legt verantwoording af aan de raad van toezicht. Per 1 december 2011 is een onafhankelijke raad van toezicht benoemd. De raad van toezicht, in 2021 bestaande uit 5 leden waarvan een voorzitter en een vicevoorzitter, houdt toezicht op het beleid van de directie, op de algemene gang van zaken binnen de NOS en op de pluriformiteit van het media-aanbod van de NOS. Ook staat de raad van toezicht de directie met advies terzijde. De directie, bestaande uit een algemeen directeur en een zakelijk directeur, bestuurt de NOS en is belast met de dagelijkse leiding en het (financiële) beleid van de NOS.

De directie en de raad van toezicht streven naar een evenwichtige verdeling van zetels tussen mannen en vrouwen. De huidige samenstelling van de directie bestaat uit 100% man. De huidige samenstelling van de raad van toezicht met vijf leden bestaat uit 40% vrouw en 60% man.

Binnen de NOS zijn checks & balances in het governance proces opgenomen. Er is sprake van een jaarlijkse herijking van de risicohouding en risicobereidheid van de directie. Hierbij wordt dan ook gelijk het gehele normenkader van de NOS herijkt.

In 2021 heeft de NOS het proces van risicomanagement verder doorgezet, vooral aan de kant van risico-governance en risicocultuur. Geconstateerd is dat er geen aanpassingen nodig zijn van de eerder vastgestelde risicohouding en risicobereidheid.

Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021

Per 1 juli 2021 geldt de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Deze gedragscode is van toepassing op alle medewerkers die op basis van arbeidsovereenkomsten werkzaam zijn bij de instellingen die zendtijd hebben verkregen voor landelijke omroep, evenals voor de bestuurders en toezichthouders van deze instellingen. De gedragscode is opgesteld omdat de publieke omroep een maatschappelijke organisatie is die uit algemene middelen wordt gefinancierd, waarbij vertrouwen van de belanghebbenden, goed ondernemerschap, transparantie, integriteit, onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en het afleggen van verantwoording essentiële voorwaarden zijn om geloofwaardig te voldoen aan de wettelijke taakopdracht van de publieke omroep.

Als gevolg van de inwerkingtreding van bepalingen van de wet Versterking van het toekomstperspectief van de publieke omroep, is het toezicht op naleving van de code per 1 juli 2021 overgeheveld van de Commissie Integriteit Publieke Omroep (CIPO) naar het Commissariaat voor de Media.

Het Commissariaat voor de Media, ziet toe op de handhaving en naleving van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021 bij de publieke omroep middels inbedding in haar bestaande processen. Waar het gaat om het monitoren van de gewenste cultuur zal het Commissariaat in nauwe samenwerking met de Compliance Officer van de NPO begin 2022 een passend instrumentarium implementeren.

De verantwoording van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021 moet op een adequate en toegankelijke wijze plaatsvinden. De verantwoording door de NOS vindt plaats in dit jaarverslag en op onze corporate website www.over.nos.nl.

Medewerkers van de NOS ontvangen jaarlijks een brief waarin de Gedragscode Goed Bestuur en Integriteit Publieke Omroep onder de aandacht wordt gebracht. Hen wordt verzocht een zogenaamde integriteitsverklaring in te vullen. Op grond van de ingevulde verklaringen is door de compliance officer vastgesteld dat binnen de NOS in 2021 geen sprake is geweest van bewust niet-integer handelen.

In 2021 voldeed de NOS aan de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021.

Compliance

De NOS beschikt over een compliance officer die een toetsing uitvoert op het correct naleven van de voorschriften uit Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Het voldoen aan de Mediawet, de aanbestedingsrichtlijnen, de WNT en andere relevante wet- en regelgeving wordt bewaakt door de Juridische afdeling. Na toetsing door de Belastingdienst heeft de NOS zich gekwalificeerd voor het zogenaamde horizontaal toezicht. Daarbij wordt bij twijfel over fiscale vraagstukken in overleg met de Belastingdienst getreden over de wijze van belastingheffing. De compliance officer is het centrale loket voor alle compliance- en integriteitsvraagstukken binnen de NOS. Om een integrale aanpak te realiseren wordt in het managementteam met de directie de keten van governance, risicomanagement en compliance besproken.

Risicomanagement

In 2021 heeft de NOS het proces van risicomanagement verder doorgezet, waarbij wederom extra aandacht is besteed aan de onderwerpen integriteit en de maatschappelijke en organisatorische impact van covid-19. Bij de inrichting van het risicomanagementproces is rekening gehouden met de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021, inzake Governance en Interne beheersing. De NOS heeft een keuze gemaakt voor een risicomanagementtraamwerk dat aansluit bij de werkwijze en cultuur van de NOS. Zo heeft de NOS gekozen voor het COSO-Enterprise Risk Management (ERM) en het RAVC-model voor het concretiseren van het risicomanagementproces aan de ene kant en de risicohouding en risicobereidheid aan de andere kant. De functie van deze modellen is om een gestructureerd proces te doorlopen zodat er procesmatig geen hiaten zijn. Het Broadcast In Control (BRIC) proces is hierin geïncorporeerd. Binnen de NOS zijn twee risicomanagementcycli vastgelegd:

1 De strategische risicomanagementcyclus:

Deze cyclus behelst onder andere het inrichtingsvraagstuk over risico-governance, risicohouding van het directieteam, risicobereidheidsprincipes en –tolerantie vastgesteld door het directieteam en de strategische risico's in relatie tot het strategisch plan NOS 2023. In 2021 is vastgesteld dat dit strategisch plan nog steeds actueel is en heeft een update en herijking plaatsgevonden van de strategische risico's door de algemeen directeur en zakelijk directeur, mede aan de hand van het NOS jaarplan 2021 en andere (waaronder politieke) ontwikkelingen die zich het afgelopen jaar hebben voorgedaan.

2 De operationele risicomanagementcyclus:

Deze cyclus gaat over het expliciteren van de operationele-, compliance- en financiële & fraude risico's die gelopen worden op alle afdelingen en door de hele organisatie en in de uitbestedingsketen. De NOS heeft een keuze gemaakt om een ketenaanpak te kiezen, waarbij voor de drie programma- afdelingen het mediaproces leidend is geweest. Voor Nieuws, Sport en Evenementen zijn door middel van deze ketenaanpak de kernrisico's verder geëxpliciteerd en aangescherpt naar de huidige standaarden en inzichten.

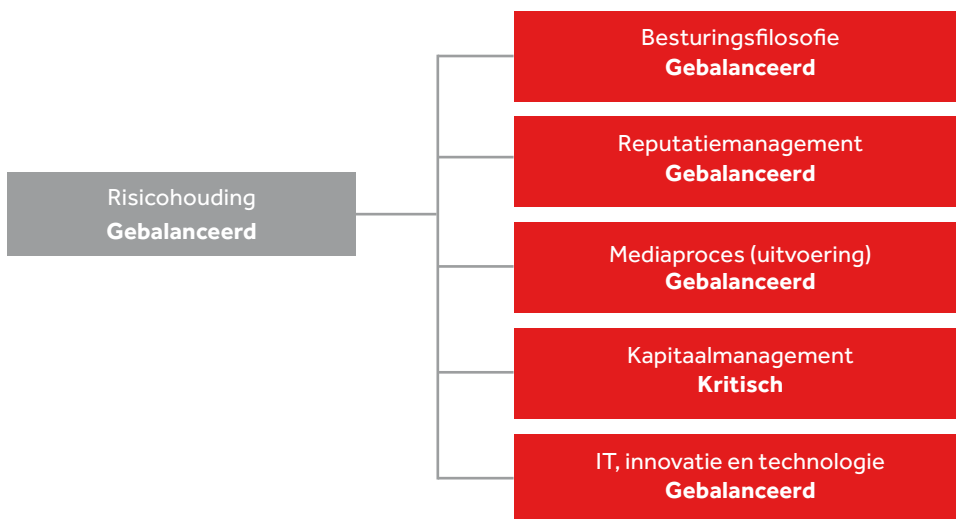
Beide cycli maken onderdeel uit van de reguliere planning & control-cyclus van de NOS. Onder regie van de manager Finance en Risk. In alle managementreview-gesprekken tussen het management en de directie en de auditcommissie van de raad van toezicht staat risicomanagement op de agenda.

Risicocycclus

NOS Cyclus	Risicomanagement cyclus	Besluitvorming	Riskgovernance
Strategisch beleidsplan	<i>Strategische risicomanagement cyclus:</i>	Risicoprofiel <i>bepaling en bewaking NOS: Eén keer per jaar, tenzij er een specifieke aanleiding is. Het nor- menkader wordt herijkt en besproken door het directieteam.</i>	Directieteam en raad van toezicht Faciliterend: risicoteam
Normenkader:	<i>Risicohouding Risicobereidheidsprincipes Risicotolerantie Strategische risico's Strategische beheersing Scenario planning</i>		
Jaarplannen	<i>Operationele risicomanagement cyclus:</i>	Risicomonitoring <i>NOS met een frequentie, afhankelijk van welk risico, van dag, maand, kwartaal, half jaar of jaar.</i>	Directieteam en hoofden van afdelingen en medewerkers Faciliterend: risicoteam
Uitwerking:	<i>Operationele risico's Operationele beheersing Themarisico's en beheersing</i>		Management review in zakenoverleg en MT Management review in zakenoverleg en MT Management review in zakenoverleg en MT

Risicohouding

De risicohouding van de directie van de NOS is volgens het gehanteerde RAVC-model gebalanceerd, met uitzondering van het kapitaalbeleid, dat als kritisch wordt gedefinieerd. Dat betekent dat de NOS ten aanzien van financiële risico's zeer risicomijdend is. De weging van de risicohouding is gedaan op een vijfpuntsschaal van: nul, kritisch, gebalanceerd, opportuun en maximaal.

Risicobereidheid

De risicobereidheid is op basis van de risicohouding gedefinieerd en heeft geleid tot een achten-twintigtal ondernemingswaarden die uitgangspunt zijn bij het gevoerde beleid. De risicobereidheidsprincipes zijn onder andere een van de toetsstenen van ons normenkader, tezamen met de risicohouding en de materiële risico's.

Strategische risico's

De directie heeft op basis van haar Strategisch Beleidsplan 2019-2023 (SBP) de strategische risico's geactualiseerd. Deze risico's hangen samen met de belangrijkste doelstellingen uit het Strategisch Beleidsplan 2019-2023 namelijk:

- Gelet op het belang voor de samenleving van publieke, onafhankelijke journalistiek en van het verslag doen van (sport-)evenementen, moet dit belang voor de lange termijn geborgd worden.
- Kwaliteit, zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, ongebondenheid en pluriformiteit staan daarbij voorop, als essentiële voorwaarden voor het voortbestaan van de publieke nieuwsvoorziening, zoals door de NOS vormgegeven.
- Gelet op het publieke karakter van de NOS-organisatie voelen wij ons verplicht met onze programma-uitingen in principe iedereen aan te spreken en te bereiken.

Om dit te kunnen realiseren heeft de directie de voornaamste risico's geïdentificeerd en de daarbij behorende beheersmaatregelen gedefinieerd, waarbij de relatie is aangegeven met de belangrijkste speerpunten van beleid. Door alle beheersmaatregelen kunnen alle risico's geclassificeerd worden als een gemiddeld risico.

Voornaamste strategische risico's

1 *Veiligheid medewerkers*

Risico: Door toenemende weerstand tegen maatschappelijke instanties, zowel in het veld, online als bij het NOS gebouw, wordt meer last ondervonden van fysieke en verbale intimidatie. Dit heeft als gevolg dat de journalistieke taak onder druk staat, met als mogelijke consequentie dat de journalistieke taak niet uitgevoerd kan worden.

Beheersing:

- Samen met het Genootschap van Hoofdredacteuren, het Openbaar Ministerie, de NVJ en de Politie oprichten van Persveilig. Persveilig is een gezamenlijk initiatief en heeft tot doel de positie van journalisten te versterken tegen geweld en de agressie op straat, op social media en/ of via juridische claims).
- (Digitale) bijeenkomsten met personeel om ervaringen te delen en inschakelen van deskundigen.
- Instructies, trainen en het geven van voorlichting over veiligheidsmaatregelen aan medewerkers.
- Nauw contact met de voorzitters van de veiligheidsregio's. Door de verschillende demonstraties en dreigingen op het Media Park tevens nauw contact met de veiligheidsdriehoek van de gemeente Hilversum over het mediapark.
- Functies die een speciale aandacht hebben voor veiligheid in de breedte, als Security officer en veiligheidscoördinator.

2 *Maatschappelijke relevantie van de onafhankelijke journalistieke media*

Risico:

De ontwikkeling van ondermijnende krachten richting onafhankelijke instituten, waaronder de NOS als journalistieke instantie neemt toe. Dit kan leiden tot het maatschappelijk sentiment dat de journalistiek van de NOS onbetrouwbaar is met als gevolg mogelijke reputatieschade.

Beheersing:

- De verantwoordelijkheid nemen om de rol en de betekenis van journalistieke democratische waarde voor de samenleving proactief onder de aandacht te brengen.
- Zorg blijven dragen voor een cultuur die ontvankelijk en transparant is.
- Het bewaken van de eigen journalistieke kwaliteitsprocedures, de governance van het bestel (denk aan ombudsman en Raad voor de Journalistiek), het redactiestatuut en het externe communicatiebeleid.
- Zorgdragen voor doorontwikkeling van de journalistieke uitingen naar de eisen van de huidige tijd.

3 *Cyberrisico's mitigeren*

Risico: Door technologische ontwikkelingen op het gebied van cybercriminaliteit, DDoS-aanvallen etc. die de continuïteit van de uitzendingen en online-uitingen raken, kan de maatschappelijke relevantie van de NOS ter discussie worden gesteld, waardoor imagoschade wordt opgelopen.

Beheersing:

- Goed uitlegbaar en uitvoerbaar beleid indien er sprake is van een cyberaanval.
- Up-to-date kennis van technologische ontwikkelingen en de risico's hiervan.
- Een passend informatiebeveiligingsbeleid en business continuity management. Bij de directie is er focus op dit onderwerp door het Broadcast in Control project.
- Een goede branding van het merk NOS, waardoor het merk niet kwetsbaar wordt.
- Aanstellen van functionarissen met een focus op IT en informatiebeveiliging om adequaat te handelen, proactief.

Risico: Indien de continuïteit van voldoende financiering in gevaar komt bestaat het risico dat het voldoen aan de wettelijke taken door de NOS in het geding komt. Het gevolg is dan een verarming van de (publieke) nieuwsvoorziening, discontinuïteit NOS-organisatie en verlies van maatschappelijke relevantie/verankering van de NOS.

Beheersing:

- De NOS heeft zich ten doel gesteld om aanwezig te zijn op alle platforms waar het publiek zich bevindt, zodat zij iedereen kan bereiken en maatschappelijk relevant is.
- De NOS heeft de overtuiging dat stakeholders dan (binnen en buiten het publieke bestel) zien wat de impact van de NOS op de Nederlandse samenleving is en overtuigd blijven/raken van het belang van een voldoende financiële basis voor de publieke nieuwsfunctie.
- De NOS stuurt daarbij actief naar een bijzondere positie in het publieke bestel en speelt een steeds grotere rol binnen de journalistiek (zowel landelijk, regionaal als privaat).
- Waar nodig gesprekken met organisaties en personen die invloed hebben op beleidsvoorbereiding om de verbindende en maatschappelijke rol die de NOS vervult onder de aandacht te houden. Wettelijk heeft de NOS een minimum budgetgarantie.

5 *Inspelen op veranderend mediagebruik/belang ruim online-beleid*

Risico: Als er beperking komt op de online-mogelijkheden van het verspreiden van het nieuws als gevolg van de beleidslijn platformselectie, zal het bereik van de NOS, met name onder een jonger publiek op sociale platforms en platforms van derden, substantieel afnemen en de verbindende kracht van de NOS (zoals beschreven door het SCP) in de kern worden aangetast. De NOS kan dan immers haar wettelijke taak niet meer uitvoeren en brede delen van de samenleving niet meer bereiken.

Beheersing:

- Aan stakeholders en beleidsbepalers duidelijk maken dat brede online mogelijkheden, ook op derden platforms, van essentieel belang zijn om ook jongeren te bereiken en een verbindende rol te kunnen blijven spelen in de samenleving.
- Daarnaast blijft het experimenteren en innoveren ten behoeve van de nieuwstaak op deze derde platvormen van groot belang, hetgeen ook de uitingen op de traditionele kanalen weer beïnvloedt.

6 *Diversiteit en doorstroom voldoende adresseren*

Risico: Indien door de NOS het diversiteitsvraagstuk en het doorstromingsvraagstuk van de medewerkers niet voldoende wordt geadresseerd dan loopt de NOS het risico dat het Nederlandse publiek zich minder herkent en daardoor minder ontvankelijk is voor de nieuwsvoorziening van de NOS, waardoor de NOS de aansluiting kwijtraakt met het publiek.

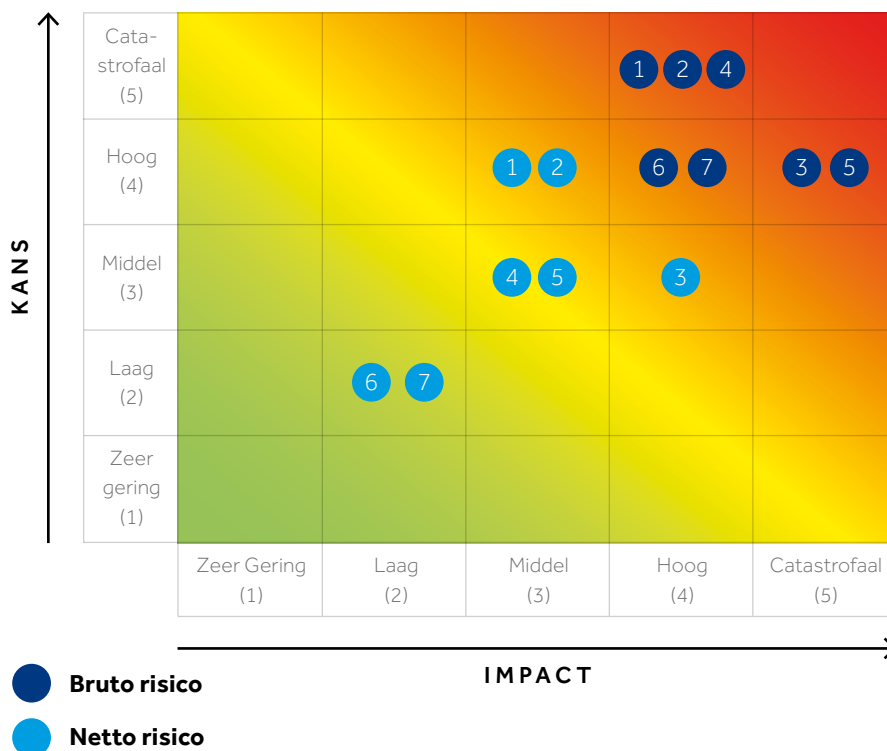
Beheersing: Cruciaal is het strategisch HR-beleid van de NOS voor zowel diversiteit als doorstroming in alle geledingen van de NOS en ook het debat hierover. Het thema diversiteit wordt NOS-breed ontwikkeld. Alert blijven op kwaliteit en diverse samenstelling van de redacties en afdelingen.

7 *Kritisch blijven op de journalistieke kwaliteit*

Risico: Indien de NOS de zorgvuldigheid van het journalistieke werk niet in acht neemt, voldoet de NOS niet aan de verwachte kwaliteits- en betrouwbaarheidsnormen, waardoor de reputatie van de NOS mogelijk wordt aangetast.

Beheersing:

- Om dit te waarborgen zijn er binnen de NOS checks en balances aangebracht als: zelfevaluatie, eindredactie en vier ogen principes.
- Daarnaast is er een mediacommissie die namens de raad van toezicht houdt op de kwaliteit van dit proces.

Heatmap Strategische risico's

Nummer	Risico
1	Veiligheid medewerkers
2	Maatschappelijke relevantie van de onafhankelijke journalistieke media
3	Cyberrisico's mitigeren
4	Financiële afhankelijkheid en continuïteit
5	Inspelen op veranderend mediagebruik / belang ruim online beleid
6	Diversiteit en doorstroom voldoende adresseren
7	Kritisch blijven op de journalistieke kwaliteit

Operationele risico's

In 2021 zijn de operationele risico's in overleg met alle afdelingsmanagers geüpdatet. In het besef dat risicomangement gaat om relevantie en dat je geen volledigheid kunt hebben van risico's.

Het risico "veiligheid van de medewerkers" is ook voor 2021 in toenemende mate actueel. Naar aanleiding van de toenemende polarisatie in de samenleving en door de vele demonstraties in het veld en bij het NOS gebouw is het contact met de veiligheidsdriehoek geïntensiveerd.

Een belangrijk risico dat de NOS loopt betreft de continuïteit van de uitzendingen. Om deze te waarborgen is het BRIC (broadcast in control) proces ingericht. Daarbinnen worden de maatregelen beheerd die noodzakelijk zijn om de continuïteit te garanderen, zoals bijvoorbeeld:

1. Het spiegelen van de geautomatiseerde omgeving met een andere locatie, zodat vanuit een andere locatie de uitzendingen kunnen worden voortgezet
2. De IT-beveiligingsmaatregelen
3. Fouten in het dagelijkse journalistieke proces
4. De noodstroomvoorziening
5. De fysieke beveiliging
6. Het crisismanagement

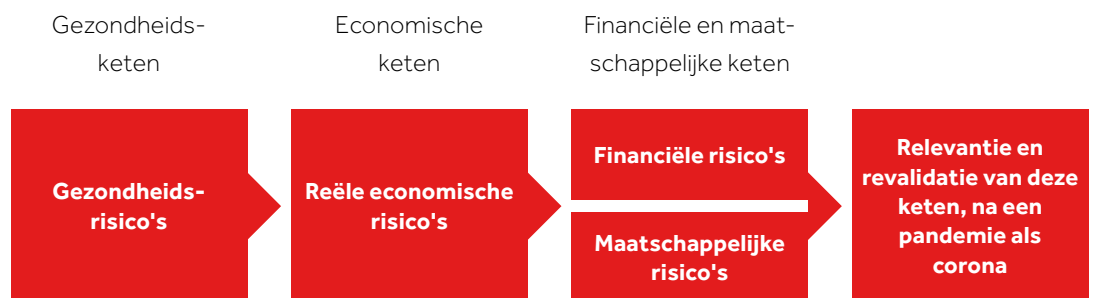
Daarnaast is in 2021 wederom aandacht besteed aan het frauderisico. Vastgesteld is dat mede als gevolg van de aanwezige beheersmaatregelen het risico op fraude laag is.

Impact van covid-19

Covid-19 heeft sinds 2020 een groot effect op de NOS. Naarmate de beheersing van het gezondheidsrisico (coronavirus) na maart 2020 langer duurde, heeft dit effect gehad op de reële economie, beurzen en het financiële systeem. Hiernaast heeft het ook geleid tot maatschappelijke onrust, psychologische druk bij mensen en maatschappelijke problemen, die niet direct zichtbaar waren bij het mitigeren van het gezondheidsrisico.

De doorwerking van covid-19 binnen de NOS heeft de gehele organisatie beïnvloed. Het waarborgen van de wettelijke taak en het waarborgen van de veiligheid van onze mensen heeft geleid tot een coronabeleid binnen de NOS waarbij er zoveel mogelijk uit is gegaan van de kracht van de organisatie en reeds bestaande risicomanagementstructuren en beheersmaatregelen. Uiteraard is het effect van de pandemie op deze schaal niet eerder vertoond.

Onze verwachting is dat ook 2022 in het teken zal staan van de maatschappelijke gevolgen van covid-19. Deze pandemie heeft effect op verschillende ketens, zoals gezondheid, economie, financiële en maatschappelijke, die integraal door covid-19 geraakt zijn. Een evaluatie van het crisisteam in covid-19 tijd zal in de toekomst op de agenda komen.

Financiële verslaggevingsrisico's

De financiële verslaggevingsrisico's betreffen de risico's en onzekerheden die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van de interne en externe financiële verslaggeving. De NOS onderkent risico's ten aanzien van het behoud van kennis van de van toepassing zijnde financiële verslaggevingsregels en de toepassing daarvan. Hiervoor zijn maatregelen getroffen om deze risico's af te dekken door het up-to-date houden van de kennis van de (financiële) medewerkers, continuïteit in de bezetting van het NOS controllers team en controle van gerapporteerde cijfers door onze externe onafhankelijke accountant.

Richtlijnen

De NOS voldoet aan de Richtlijnen voor de jaarrekening RJ-400:110, Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen, NPO en Ster 2020 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021 beleidsregels van het Commissariaat voor de Media.

De NOS heeft een gestructureerd proces ingericht om compliant te zijn aan de eisen van de RJ en het Handboek. Zo zijn de voornaamste risico's en onzekerheden in het jaarverslag weergegeven en zijn daarbij de strategische, operationele, financiële verslaggevings- en wettelijke risico's meegewogen.

Overige risicoaandachtsgebieden

Wet- en regelgeving

De NOS is onderhevig aan risico's ten aanzien van het naleven van wet- en regelgeving. Om te waarborgen dat deze worden nageleefd is een compliance officer benoemd.

Liquiditeit

De NOS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen- en prognoses en ziet erop toe dat er steeds voldoende financiering beschikbaar is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast doet de NOS aan actief werkkapitaalbeheer.

Financiële instrumenten

Voor de toelichting op de financiële instrumenten wordt verwezen naar de Toelichting bij de balans.

Samenwerkingsverbanden

De NOS heeft geen langdurige samenwerkingsverbanden met derden buiten het omroepbestel.

Aansprakelijkheid en claims

Gelet op de complexe omgeving waarin de NOS zich beweegt, is het onontkoombaar dat geschillen zich voordoen. In de jaarrekening is rekening gehouden met de verwachte financiële effecten daarvan.

Teneinde de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren, verschaft het bestuursverslag conform RJ 400.108 informatie over de Nederlandse Omroep Stichting (NOS).

Conform RJ 400.122 is in het bestuursverslag ook informatie opgenomen over de toepassing van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Het bestuursverslag voldoet aan de specifieke voorschriften van Principe 7 van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021. Principe 7 betreft de openbare verantwoording door het bestuur en de raad van toezicht van de Nederlandse Omroep Stichting (NOS) van hun functioneren. Principe 7 is door de raad van bestuur van de NPO op grond van het bepaalde in artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008, juncto artikel 2.10, tweede lid, aanhef en onder c, en artikel 2.60, eerste lid, bindend vastgesteld voor de landelijke publieke media-instellingen.

Het bestuursverslag voldoet hiermee aan de beleidsregel van het Commissariaat voor de Media van 1 juli 2021 ten aanzien van Goed Bestuur en Integriteit.

Ondertekend door de directie en de raad van toezicht.

Hilversum, 14 april 2022

Directie

Gerard Timmer, algemeen directeur

Geert Hofman, zakelijk directeur

Raad van toezicht

Rob van Gijzel, voorzitter

Adriana Esmeijer, vicevoorzitter

Bart Brouwers

Jaya Baloo

Ton de Jong

Inleiding

De raad van toezicht van de NOS voert zijn mediawettelijke en statutaire taken uit met inachtneming van de bepalingen, opgenomen in de 'Gedragscode Integriteit Publieke Omroep 2021' en de beleidsregels van het Commissariaat voor de Media over de governance en interne beheersing. De taken van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de Mediawet en de statuten van de NOS: de raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de stichting. In het bijzonder ziet hij toe op de interne pluriformiteit van de stichting en de pluriformiteit van het media-aanbod van de stichting. Tevens houdt hij toezicht op het functioneren van de stichting binnen het geheel van de landelijke publieke mediadienst en op het afleggen van verantwoording aan de Nederlandse samenleving door de stichting. De raad heeft drie commissies ingesteld die hem van advies dienen bij de uitvoering van zijn taken: de auditcommissie, de mediacommissie en de remuneratiecommissie.

In 2021 vergaderde de raad van toezicht als geheel vijf keer met de NOS-directie. Zoals elk jaar was daarnaast sprake van regelmatige contacten en ontmoetingen, onder andere via conference calls, tussen (leden van) de raad van toezicht en de NOS-directie over diverse actuele onderwerpen. De raad had voorts ontmoetingen en besprekingen met de (hoofd-)redacties – waaronder een bezoek aan de Haagse redactie -, de ondernemingsraad en andere NOS-functionarissen, zoals de risico-manager en de compliance officer, als ook met de externe accountant.

Samenstelling en taakverdeling raad van toezicht

Vanaf 1 december 2019 bestond de raad van toezicht uit Rob van Gijzel, Adriana Esmeijer, Bart Brouwers, Ton de Jong en Emine Özyenici.

Vanwege het aanvaarden van een functie bij het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft Emine Özyenici haar lidmaatschap van de raad per 1 mei 2021 moeten beëindigen: op grond van de mediawet en de statuten van de NOS is het lidmaatschap van de raad onverenigbaar met een dienstbetrekking bij een ministerie.

Na een openbare werving heeft de raad van toezicht halverwege 2021 Jaya Baloo bij de minister voorgedragen voor benoeming. Haar benoeming is per 30 september 2021 een feit.

Ingevolge de Mediawet eindigt de eerste termijn van de vier eerstgenoemde leden per 1 december 2022, die van Jaya Baloo per 30 september 2025. In de Mediawet is bepaald dat de leden van de raad één keer kunnen worden herbenoemd voor een periode van vier jaar.

De taakverdeling van de leden van de raad is als volgt:

- Voorzitter van de raad: Rob van Gijzel; plv. voorzitter: Adriana Esmeijer
- Voorzitter auditcommissie: Ton de Jong; lid: Jaya Baloo.
- Voorzitter mediacommissie: Bart Brouwers; lid: Jaya Baloo
- Voorzitter remuneratiecommissie: Rob van Gijzel; lid: Adriana Esmeijer

Ingevolge de daarvoor geldende regelgeving worden de (neven-)functies van de leden van de raad opgenomen in een openbaar register, dat wordt gepubliceerd op de corporate site van de NOS (over.nos.nl). De nevenfuncties van de raad worden beoordeeld door de compliance officer met het oog op mogelijke tegenstrijdige belangen.

Evaluatie functioneren

Op grond van de Gedragscode Integriteit dient de raad van toezicht ten minste eenmaal per jaar zijn eigen functioneren en dat van de individuele toezichthouders te bespreken, alsook het functioneren van de directie.

In het voorjaar van 2021 heeft de remuneratiecommissie van de raad gesprekken gevoerd met de leden van de NOS-directie (afzonderlijk en met de directie als geheel) over het functioneren van de directie. De remuneratiecommissie heeft daarbij uitgesproken zeer tevreden te zijn over de wijze waarop de directie leidinggeeft aan de NOS-organisatie en de wijze waarop zij zich verhoudt tot de raad van toezicht.

Wat betreft het laatste is door de directie aangegeven dat het goed zou zijn als de raad meer ruimte zou nemen om, buiten de agenda van de reguliere vergaderingen om, de strategische vraagstukken te verkennen. Zoals, maar niet beperkt tot, de duurzaamheid van de NOS in de toekomst, zowel wat betreft de ontwikkeling van de producten als de financiële grondslagen.

Voorts heeft de raad in het najaar een zgn. zelfevaluatie gehouden van het eigen functioneren en dat van de directie. Aan de hand van vragenlijsten hebben de leden individueel hun oordeel uitgesproken. Ook hebben de leden van de directie zich uitgesproken over het functioneren van de raad. Aandachtsgebieden bij deze evaluatie waren wat betreft de raad van toezicht de kernfuncties toezichthouden, adviseren, werkgeversrol en vergaderen, de randvoorwaarden informatievoorziening, vergadering, functie- en taakverdeling en bemensing en de relatie tot stakeholders en de externe verantwoording.

Wat betreft het functioneren van de directie is gekeken naar identiteit, strategie, bestuur en beleid, bedrijfsvoering, het samenspel directie/raad van toezicht en de relatie en dialoog met interne en externe belanghebbenden/de samenleving.

Raad en directie hebben vastgesteld dat de leden van de raad van toezicht onderling, de raad ten opzichte van de directie en vice versa, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, goed op elkaar zijn ingespeeld.

Covid-19

Gedurende het jaar heeft de raad van toezicht zich laten informeren over de gevolgen van de coronacrisis voor de NOS-organisatie, zowel wat betreft de programmatische consequenties als wat betreft de gevolgen voor (het welzijn van) de NOS-collega's. De raad heeft daarbij geconstateerd dat de druk op de collega's in 2021 groot is geweest, maar dat dit niet heeft geleid tot acute zorgen over de continuïteit. Ondanks alle beperkingen als gevolg van corona heeft de NOS haar wettelijke programmataken op adequate wijze kunnen uitvoeren.

Strategisch beleid

Tijdens drie vergaderingen heeft de raad van toezicht in 2021 aandacht geschonken aan het strategische beleid van de NOS voor 2022 en de jaren daarna. In juni zijn daarbij aan de orde geweest de door de directie aangedragen beleidsterreinen voor het in het najaar van 2021 nieuw op te stellen strategisch beleidsplan en het jaarplan 2022. Daarbij is het gegaan over de doorontwikkeling van de in de afgelopen jaren in gang gezette beleidsinitiatieven en over de nieuwe accenten in het beleid. Deze onderwerpen worden in het in dit jaarverslag opgenomen directieverslag en in dit verslag van de raad van toezicht genoemd. Door de raad van toezicht is het daarbij in het bijzonder gegaan over de innovatie-initiatieven van de NOS en over de positie van de NOS in het publieke bestel en ten opzichte van de NPO, in relatie tot de borging van de onafhankelijke publieke journalistiek in Nederland.

Na de bespreking van het eerste concept van het strategisch beleidsplan in september heeft de raad het plan in zijn decembervergadering goedgekeurd.

Samenwerking

De raad is door het jaar heen door de directie geïnformeerd over de voortgang van samenwerkingsalliantie met de NTR, de samenwerking met de regionale omroepen en die met de lokale omroepen. Ook is de raad geïnformeerd over de voortgang van de gesprekken met de private mediapartijen over de audiovisuele basisnieuwsvoorziening.

Wat betreft de samenwerking met de NTR, die begin dit jaar is vormgegeven in een alliantie, heeft de raad het belang van één van de uitgangspunten van die alliantie, nl. het bewaken van de identiteit van de NOS, onderstreept. De raad kijkt met belangstelling uit naar het eerste concrete resultaat van de samenwerking, de begin 2022 van start gaande onderzoeksredactie. Hij heeft zich voorgenomen in het voorjaar van 2022 de resultaten van één jaar alliantie te bespreken, op basis van de door de directies van NOS en NTR te houden evaluatie.

De samenwerking met de regionale omroepen heeft begin 2021 geleid tot een op de landelijke televisie dagelijks uitgezonden NOS Regiojournaal. Eind 2021 heeft de raad kennisgenomen van het streven van de NOS en de regionale omroepen om de samenwerking verder te verstevigen door het aangaan van een alliantie. Deze alliantie zal in het begin van 2022 vorm moeten krijgen.

De raad heeft met genoegen vastgesteld dat, om een versterking van de lokale journalistiek te bewerkstelligen, begin 2021 een door de minister gefinancierde pilot van start is gegaan: ruim 60 journalisten, in dienst van de NOS, zijn bij de regionale en lokale omroepen aan de slag gegaan. Eind 2021 kondigde de minister aan, gelet op het succes van de pilot, deze met een jaar te verlengen.

Voorts zijn de gesprekken over de samenwerking met de private mediapartijen om een audiovisuele basisnieuwsvoorziening tot stand te brengen meermalen aan de orde geweest in de raad. De raad heeft daarbij kennisgenomen van de beperkingen die de mediawet aan de NOS ter zake oplegt.

Sportrechten

De raad van toezicht is het afgelopen jaar enkele malen door de directie geraadpleegd over de voorgenomen aanschaf van sportrechten. Dit was het geval bij de aanschaf van de uitzendrechten van de interlands van het WK-vrouwen 2023, het Nederlands mannenelftal voor de eindronde van het EK 2024, de Paralympics voor 2022 en 2024, de Nations League en de Qualifiers voor het EK 2024 en het WK 2026 en de verlenging van het Eredivisiecontract vanaf medio 2022 voor een periode van 3 jaar. Ook de aanschaf van de rechten van de Formule 1 is door de raad van toezicht besproken.

(On)veilig werken

De raad van toezicht heeft in 2021 een aantal malen met de directie aandacht gegeven aan de zich manifesterende agressievere houding van een deel van het publiek ten opzichte van journalisten en die van de NOS in het bijzonder. In het gesprek hierover is het ook gegaan over het maatschappelijk belang van de onafhankelijke publieke journalistiek en de gevaren van fakenews. De raad van toezicht heeft vastgesteld dat het hier een breder maatschappelijk fenomeen betreft, dat, met erkenning voor de intensieve aandacht die de directie hieraan geeft en de maatregelen die door de NOS zijn getroffen - bijvoorbeeld ook in het kader van Persveilig-initiatief - een bredere aanpak binnen de Nederlandse samenleving zou moeten krijgen.

Pluriformiteit NOS-aanbod

Eén van de wettelijk taken van de raad van toezicht is het toezien "op de interne pluriformiteit van de stichting en de pluriformiteit van het media-aanbod van de stichting". De raad vult die taak in door middel van het instrument van zelfevaluatie door de redacties. Met als doel de raad inzicht te geven in de mate waarin de redacties instrumenten voorhanden hebben én gebruiken om de pluriformiteit van de berichtgeving te waarborgen.

In voorgaande jaren zijn de nieuws- en sportredactie door de raad uitgenodigd om een dergelijk zelfevaluatie te organiseren. De uitkomsten van deze zelfevaluaties zijn een terugkerend thema in de gesprekken die de raad ook in 2021 heeft gevoerd met de hoofdredacties.

Jaarrekening, jaarplan en begroting

In zijn vergadering van april heeft de raad van toezicht, daartoe geadviseerd door de auditcommissie, kennisgenomen van het accountantsverslag 2020 en heeft hij het jaarverslag 2020, met daarin opgenomen de jaarrekening 2020, goedgekeurd.

In december 2021 heeft de raad het strategisch beleidsplan 2022-2026, met daarin opgenomen het jaarplan 2022 goedgekeurd.

Diversiteitsbeleid

De raad van toezicht heeft kennisgenomen van de vervolgstappen in het vorig jaar opgestarte NOS-brede diversiteitsbeleid, meer in het bijzonder van begin 2021 in gang gezette leiderschapsprogramma, dat geheel 2021 in beslag zou nemen en waaraan alle leidinggevenden van de NOS hebben deelgenomen. Het programma, zo heeft de raad begrepen, heeft groot enthousiasme ontmoet en bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe initiatieven op het terrein van diversiteit en inclusiviteit.

Risicomanagement

In april 2021 heeft de raad van toezicht kennisgenomen van de rapportage over 2020 van de risicomanager over de strategische risico's. Zie verder de paragraaf risicomanagement en compliance in dit jaarverslag.

Integer en onafhankelijk handelen

In april 2021 heeft de raad van toezicht met instemming kennisgenomen van de jaarrapportage van de compliance officer, wat betreft diens bevindingen over het naleven door de NOS-medewerkers van de Gedragscode Integriteit Publieke Omroep. Uit deze verklaring is de raad van toezicht gebleken dat bij de NOS volgens de bepalingen van deze code wordt gehandeld. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de in de code aangehaalde redactionele onafhankelijkheid in de zin van artikel 2.88 van de Mediawet. Deze onafhankelijkheid is gewaarborgd in het bij de NOS al jaren gehanteerde Programmastatuut, waarin de rechten en plichten van de programmamakers zijn vastgelegd.

Commissies

De auditcommissie heeft in 2021 vijfmaal vergaderd, in het bijzonder over de onderwerpen die hierboven zijn genoemd en voor zover deze tot haar taakgebied behoren.

De mediacommissie heeft zich beziggehouden met de afronding van de zelfevaluatie rond pluriformiteit en diversiteit van de sportredactie. Daarnaast voert ze het gesprek met de directie over het pluriforme karakter van de NOS-programmering en de publieke verantwoording daaromtrent.

De remuneratiecommissie heeft begin 2021 ten behoeve van de raad van toezicht de statutair geregelde evaluatie van het functioneren van de directie op zich genomen. Voorts heeft de remuneratiecommissie een belangrijke rol gehad bij de werving van het nieuwe lid van de raad van toezicht.

Tot slot

Het coronavirus heeft ook in 2021 grote gevolgen gehad voor de NOS, programmatisch en zeker ook voor het personeel. De raad constateert met voldoening dat de NOS-directie in deze bijzondere tijd op een adequate en doeltreffende wijze leiding heeft gegeven aan de NOS-organisatie. De raad heeft bijzondere waardering voor de wijze waarop de NOS-collega's zich tijdens de langdurige coronacrisis, in vaak moeilijke omstandigheden, van hun belangrijke taak blijven kwijten. Dit geldt zowel de dagelijkse nieuwsvoorziening, die tegemoetkomt aan een grote behoefte bij de Nederlandse bevolking, als de (sport-)evenementen die in 2021 gelukkig wél plaats hebben gevonden.

De raad van toezicht dankt alle NOS-medewerkers voor hun inzet, die ook in 2021 heeft geleid tot indrukwekkende prestaties. In het bijzonder wil de raad hierbij noemen de onovertroffen productie van het Eurovisie Songfestival.

De noodzaak en het belang van de onafhankelijke nieuwsvoorziening als ook die van de sport- en evenementenprogrammering van de NOS, is daarmee in 2021 wederom overtuigend bewezen.

Hilversum, 14 april 2022

Raad van toezicht

Rob van Gijzel, voorzitter

Adriana Esmeijer, vicevoorzitter

Bart Brouwers

Jaya Baloo

Ton de Jong

DEEL III JAARREKENING BALANS

Na bestemming exploitatiesaldo (bedragen x 1.000 euro)

Activa	31 december 2021		31 december 2020
Vaste Activa			
Materiële vaste activa	1		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	36.111		35.046
Technische installaties	3.980		4.439
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5.983		6.540
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	1.884		2.650
Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar	7.241		7.506
	55.199		56.181
Vlottende activa			
Onderhanden werk en gereed product m.b.t. media-aanbod	2	39.691	55.574
	39.691		55.574
Vorderingen			
Handelsdebiteuren	3	926	812
Overige vorderingen	4	32.892	10.430
	33.818		11.242
Liquide middelen	5	3.291	22.044
	3.291		22.044
	131.999		145.041

DEEL III
JAARREKENING

Passiva		31 december 2021	31 december 2020
Eigen vermogen	6		
Algemene reserve		10.962	10.962
Reserve voor media-aanbod		2.998	5.000
		13.960	15.962
Vorzieningen	7		
Overige voorzieningen		10.358	7.376
		10.358	7.376
Langlopende schulden	8		
Schulden aan kredietinstellingen		7.041	8.524
		7.041	8.524
Kortlopende schulden	9		
Overgedragen reserve media-aanbod		-	1.177
Schulden aan kredietinstellingen		2.648	1.408
Schulden aan leveranciers		46.589	19.006
Belastingen en premies sociale verzekeringen		9.072	226
Overige schulden		42.331	91.362
		100.640	113.179
		131.999	145.041

DEEL III
JAARREKENING **EXPLOITATIEREKENING**

(bedragen x 1.000 euro)

		2021	2020
Baten			
Media-aanbod	10		
- Vergoedingen OCW	11	237.132	142.396
- Omroepbrede Middelen	12	468	1.303
- Inzet overgedragen reserve media-aanbod	13	1.177	-
Subtotaal baten media-aanbod		238.777	143.699
Programmagebonden eigen bijdragen	14	13.989	3.176
Opbrengst overige nevenactiviteiten	15	2.458	2.200
Barteringbaten	16	113	109
Som der bedrijfsopbrengsten		255.337	149.184
Lasten			
Lonen en salarissen	17	53.245	48.333
Sociale lasten	18	14.254	12.319
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	19	4.907	5.247
Directe productiekosten	20	175.629	69.923
Overige bedrijfslasten	21	8.917	8.571
Barteringslasten	16	137	132
Som der bedrijfslasten		257.089	144.525
Bedrijfsresultaat		-1.752	4.659
Financieel resultaat	22	-132	-103
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening		-1.884	4.556
Vennootschapsbelasting	23	-118	-42
Over te dragen reserve media-aanbod	24	-	-1.177
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen		-2.002	3.337

KASSTROOMOVERZICHT

(bedragen x 1.000 euro)

		2021	2020
I Kasstroom uit operationele activiteiten			
Exploitatieresultaat		-2.002	3.337
Aanpassen voor:			
- Afschrijvingen vaste activa	1	4.907	5.247
- Mutatie voorzieningen	7	2.982	-3.985
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten		5.887	4.599
Mutatie onderhanden werken		15.883	-24.493
Mutatie vorderingen		-22.576	-8.078
Mutatie kortlopende schulden	9	-12.539	49.270
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-13.345	21.298
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	1	-3.925	-4.320
Desinvesterings in materiële vaste activa	1	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-3.925	-4.320
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende schulden	8	-1.483	-1.443
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-1.483	-1.443
Mutatie liquide middelen	5	-18.753	15.535
Liquide middelen einde boekjaar		3.291	22.044
Liquide middelen begin boekjaar		22.044	6.509
Mutatie liquide middelen		-18.753	15.535

Algemeen

De stichting is op 1 januari 2009 opgericht met de naam stichting Nederlandse Omroep Stichting en statutair gevestigd te Hilversum aan Journaalplein 1. In het verlengde van de wijziging van de Mediawet draagt de stichting per 29 april 2010 de naam Nederlandse Omroep Stichting, bij afkorting aangeduid als NOS, Kamer van Koophandel nummer 32142157.

Activiteiten

De NOS verzorgt media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst op basis van de Mediawet op het gebied van nieuws, sport en evenementen dat zich bij uitstek leent voor gezamenlijke verzorging. Daarnaast verzorgt de NOS teletekst voor de landelijke publieke mediadienst.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Toegepaste standaarden

Op de jaarrekening zijn de bepalingen en inrichtingseisen van toepassing zoals deze zijn vastgelegd in BW2 Titel 9, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de jurisprudentie. Nadere uitwerking hiervan wordt gegeven in het Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen en de NPO 2020 uitgegeven door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna Handboek).

Op grond van artikel 2.172, eerste lid MW 2008, is Titel 9 van het Tweede Boek van het Burgerlijk Wetboek (hierna te noemen BW 2 Titel 9) van toepassing op de landelijke publieke media-instellingen met dien verstande dat zij de winst- en verliesrekening vervangen door een exploitatierekening. Op de exploitatierekening zijn de bepalingen omtrent de winst- en verliesrekening zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. Bij toepassing van de omvangscriteria volgens de artikelen 396 en 397 Boek 2 BW dient het begrip netto-omzet te worden geïnterpreteerd als de totale baten (inclusief subsidies en bijdragen van derden) van de publieke media-instelling.

Wanneer sprake is van afwijkingen tussen BW 2 Titel 9, het Handboek, de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving en jurisprudentie, dan weegt in juridisch opzicht BW 2 Titel 9 het zwaarst, vervolgens het Handboek –als zijnde een ministeriële regeling- en daarna jurisprudentie en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Rechtmatigheid

Alle financiële transacties voortvloeiend uit de bedrijfsactiviteiten en de bijbehorende financiële beheermiddelen, worden getoetst op basis van richtlijnen zoals opgenomen in de Mediawet, het Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen en de NPO 2020 en andere relevante wet- en regelgeving.

Verbonden Partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de NOS en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

In 2021 heeft Nederland voor het tweede opvolgende jaar de gevolgen ondervonden van de pandemie covid-19. Vanaf 2020 trof de Nederlandse regering vergaande maatregelen om de verspreiding van het coronavirus zoveel mogelijk te beheersen en kwetsbare groepen in de samenleving waar mogelijk te beschermen. Dit heeft zij in 2021 gedaan met een tweetal lockdowns van de samenleving, waaronder sluiting van de scholen, de winkels en een avondklok. De lockdowns vonden plaats van december 2020 tot en met juni 2021 en van november 2021 tot en met februari 2022. Zowel de pandemie als de lockdowns hebben de activiteiten van de NOS geraakt. Vele van de geplande sportwedstrijden en evenementen zijn in gewijzigde vorm uitgevoerd zoals de Nationale Herdenking op 4 mei en de Eredivisie voetbalwedstrijden, beide zonder publiek. De verplaatste superevenementen uit 2020, het EK voetbal, de Olympische Spelen en het Eurovisie Songfestival, zijn in 2021 gehouden zonder publiek of onder aangepaste omstandigheden. Zo was het Eurovisie Songfestival aangemerkt als Fieldlab-evenement.

Door de duur van de pandemie en de getroffen overheidsmaatregelen blijft er onzekerheid bestaan op de langere termijn. De NOS heeft de publieke taak om Nederland goed te informeren over de gaande ontwikkelingen en zal dit ook blijven doen. Er worden keuzes gemaakt welke producties voor sport en nieuws gemaakt kunnen worden en op welke manier dit kan zonder de veiligheid van onze eigen medewerkers en betrokkenen gevaar te laten lopen.

Directie neemt maatregelen

Ook in 2021 is het in 2020 ingerichte corona-crisisteam met relevante stakeholders van de verschillende afdelingen actief. Dit team overlegt zeer frequent over de ontwikkelingen en de te nemen maatregelen en over de communicatie met de collega's. Met regelmaat wordt een update verstuurd aan alle medewerkers.

Belangrijkste uitgangspunt voor alle besluiten is de veiligheid van de medewerkers. Daarna is de continuïteit van de programmering en de organisatie het hoofddoel. Er zijn maatregelen getroffen op het gebied van de werkzaamheden, de hygiëne en de opnames om de veiligheid van medewerkers maximaal te garanderen.

Verwachte gevolgen

In 2021 heeft de NOS haar programmering aangepast door dichter bij huis in gewijzigde vorm verslag te doen van sportwedstrijden. Het effect van de gewijzigde programmering heeft geen materiële onzekerheid gegeven ten aanzien van de continuïteit van de organisatie als geheel. Aangezien de NPO voor 2022 de financiële middelen heeft toegezegd, veronderstellen wij dat de activiteiten van de NOS in 2022 kunnen worden gecontinueerd. Als gevolg van de unieke positie van de NOS in het Nederlandse publieke bestel verwachten wij dat de NPO ook in 2023 voldoende financiële middelen ter beschikking zal stellen om de wettelijke taak van de NOS uit te voeren.

DEEL III JAARREKENING

Begin 2022 worden de eerste voorzichtige versoepelingen van de coronamaatregelen doorgevoerd. Ondanks de hoge besmettingscijfers, blijft het aantal ziekenhuisopnames stabiel. De Nederlandse bevolking is beter tegen het virus bestand, door vaccinaties en boosterprikken en de opgebouwde immuniteit. Desondanks is publiek niet welkom bij de Olympische Winterspelen 2022 in Peking door de strenge coronamaatregelen. Hierdoor heeft de NOS een minimum van verslaggevers naar China gestuurd en is de programmering aangepast door dichter bij huis in gewijzigde vorm verslag te doen. Onduidelijk is nog welke maatregelen zullen gelden bij het WK Voetbal 2022 in Qatar.

Geen gevaar voor de continuïteit

De directie is van mening dat er geen sprake is van een materiële onzekerheid in de continuïteit als geheel. De huidige gevolgen van de uitbraak van covid-19 zijn voor de NOS relatief beperkt. Medewerkers zijn in staat vrijwel al het werk op afstand te doen. Ook de invloed op de programmering is vooralsnog beperkt doordat er geen sprake is van een materieel teruglopende vraag van de NPO waardoor de financiering nagenoeg gelijk blijft. De vergoeding voor de organisatiekosten zal als gevolg van deze crisis niet wijzigen. De NOS beoordeelt dagelijks de vooruitbetalingen en de risico's bij haar leveranciers. Op korte termijn bestaan er geen liquiditeitsproblemen door toezeggingen van de NPO en de beschikbare kredietfaciliteit.

Resultaatbestemming

Een positief of negatief exploitatieresultaat komt respectievelijk ten gunste of ten laste van de Reserve voor media-aanbod. Aan de Reserve voor media-aanbod zit een maximum en indien het maximum is bereikt wordt het meerdere verantwoord op de balans onder de Kortlopende schulden onder de post Overgedragen reserve media-aanbod. Indien de Overgedragen reserve media-aanbod in het daaropvolgende jaar niet ingezet wordt, vloeit dit terug naar de NPO.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN BALANS EN EXPLOITATIEREKENING

Algemeen

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten, waaronder de baten Media-aanbod verstrekt door de NPO, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Hierbij wordt het Handboek gevolgd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

DEEL III JAARREKENING

In deze jaarrekening zijn met name schattingen toegepast bij de waardering van materiële vaste activa, de bepaling van voorzieningen (pensioenen, afvloeiing, jubilea, groot onderhoud, loopbaanadvies, oninbare vorderingen), alsmede de nog te ontvangen facturen.

Omrekening van vreemde valuta

Vreemde-valutavorderingen, schulden en verplichtingen worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de exploitatierekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Tot en met 2012 had NOS het gebouw in de jaarrekening verantwoord tegen historische kosten minus annuïtaire afschrijvingen. Vanaf die datum is er (conform het Handboek) overgegaan naar een waardering op basis van de historische kostprijs, verminderd met de lineaire afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Investerings tot en met € 2.500 komen direct ten laste van de exploitatierekening.

De kostprijs van de materiële vaste activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur rekening houdend met de restwaarde. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik, en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Bedrijfsgebouwen:	2,5%
Verbouwingen die een fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben:	2,5%
Verbouwingen die geen fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben:	10%
Technische installaties:	6,67%
Inventaris en inrichting:	20%
Facilitaire apparatuur:	20%
Hardware en software:	33,33%

Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd voorzieningen.

Een deel van de niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare vaste activa kan worden beschouwd als een vastgoedbelegging. Een vastgoedbelegging wordt aangehouden om huuropbrengsten of waardestijging, of beide, te realiseren. Dit onderscheidt de vastgoedbeleggingen van vastgoed voor eigen gebruik. De eerste waardering van een vastgoedbelegging geschiedt tegen de verkrijgingsprijs, inclusief de transactiekosten. De verkrijgingsprijs van een vastgoedbelegging omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven. De vastgoedbelegging wordt gewaardeerd tegen de kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De gekozen prijsgrondslag wordt voor alle vastgoedbeleggingen toegepast. Waardeverminderingen van vastgoedbeleggingen worden in eerste instantie ten laste van de herwaarderingsreserve geboekt en als die ontbreekt of niet toereikend is, verwerkt in de exploitatierekening. De hiervoor getoonde afschrijvingspercentages gelden ook voor vastgoedbeleggingen.

De NOS beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroom genererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 0,0% (2020: 0,0%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Onderhanden werk en gereed product met betrekking tot media-aanbod

Waardering van het onderhanden werk vindt plaats tegen uitsluitend de directe programmakosten op het moment dat daadwerkelijk facturering heeft plaatsgevonden aan de NOS. Hierin is begrepen de eventueel niet te verrekenen omzetbelasting. Personele kosten worden opgenomen in het onderhanden werk indien deze direct toerekenbaar zijn aan een programma.

Indien door de NOS of NPO besloten is dat een bepaald programma of een programma in bewerking niet meer voor uitzending in aanmerking komt, wordt dit volledig afgewaardeerd. Dit geldt evenzeer voor het deel van het onderhanden werk dat wel zal worden uitgezonden, maar waar in het jaar van uitzenden niet voldoende financiering Media-aanbod tegenover staat.

Bij de NOS is geen sprake van gereed product met betrekking tot media-aanbod.

Financiële instrumenten

De NOS beoordeelt voor de financiële instrumenten op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de NOS de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen

indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bij een investering in eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardeverminderingsverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

De financiële risico's die de NOS onderkent, vloeien voort uit gewone bedrijfsuitoefening, zoals valutarisico's. Afgeleide financiële instrumenten (zoals renteswaps) worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden deze gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde. De NOS houdt geen afgeleide financiële instrumenten aan voor speculatieve doeleinden.

Gezien de relatief beperkte omvang van de bedragen in vreemde valuta wordt geen actief beleid gevoerd ten aanzien van het gelopen koersrisico.

Primaire financiële instrumenten omvatten bij de NOS handels- en overige vorderingen, afgeleide financiële instrumenten, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis) agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, verminderd met een noodzakelijk geachte voorziening voor risico van oninbaarheid. De voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordelingen van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgronddslagen voor vreemde valuta.

Eigen vermogen

Binnen het eigen vermogen worden verschillende categorieën onderscheiden, conform het handboek. De Reserve voor media-aanbod kan incidenteel een negatief saldo vertonen. In het volgende boekjaar wordt de negatieve Reserve voor media-aanbod verrekend met het exploitatieresultaat van dat boekjaar. Indien dit exploitatieresultaat onvoldoende is voor volledige verrekening wordt het resterende negatieve saldo van de Reserve voor media-aanbod afgeboekt van de Algemene reserve.

DEEL III JAARREKENING

Jubileumvoorziening

Eind 2021 is de voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen volledig vrijgevallen, omdat in 2018 is besloten dat de huidige regeling per januari 2019 af te schaffen. In de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2021 gold een overgangperiode, waardoor nu deze voorziening is komen te vervallen.

Voorziening loopbaanadvies

Deze voorziening is gevormd op grond van de cao voor het omroep personeel en is nominaal bepaald.

Voorziening groot onderhoud

Voor verwachte kosten inzake groot onderhoud van panden, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkt uit een meerjaren-onderhoudsplan. De uitgaven voor groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Deze voorziening is nominaal bepaald.

Voorziening voor verlieslatende contracten

Voor (rechten)contracten waarvan duidelijk is geworden dat er in het jaar van uitzenden van de programma's waarop deze rechten betrekking hebben niet voldoende financiering Media-aanbod tegenover staat, wordt een voorziening opgenomen voor het deel waarvoor de financiering ontbreekt. Deze voorziening wordt gevormd op het moment dat het verlies op het contract bekend is. Indien een deel betrekking heeft op het onderhanden werk, wordt deze daar in mindering gebracht, voor zover daar een actief post tegenover staat.

Langlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen, activa en regelingen

De verwerving van de rechten waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen wordt verantwoord als niet uit de balans blijvende verplichtingen. Hierbij wordt uitgegaan van verplichtingen zoals die zijn aangegaan op of voor 31 december 2021. De niet uit balans blijvende verplichtingen, activa en regelingen worden opgenomen tegen nominale waarde.

De kosten en opbrengsten worden toegerekend aan de periode waar deze betrekking op hebben. Uitzondering hierop vormen afrekeningen van organisaties waarvan geen onderbouwde schatting te maken is. Deze worden op basis van het kasstelsel verantwoord.

Baten

Media-aanbod

Dit betreft de toegekende budgetten vanuit de NPO. Deze worden verantwoord in het jaar waarin de uitzending van het programma waar de toekenning betrekking op heeft, plaatsvindt. Sinds het Handboek Financiële verantwoording 2020 wordt deze uitgesplitst in Vergoedingen OCW, Omroepbrede middelen en Inzet overgedragen reserve media-aanbod.

Vergoedingen OCW

Gelden die rechtstreeks door OCW beschikbaar zijn gesteld. Deze worden verantwoord in het jaar waarin de uitzending van het programma waar de toekenning betrekking op heeft, plaatsvindt.

Omroepbrede middelen

Alle verstrekkingen niet zijnde programmabudget die vanuit de raad van bestuur NPO beschikbaar worden gesteld voor de verzorging van media-aanbod inclusief door de NPO ontvangen baten in het kader van gezamenlijke belangenbehartiging. Deze worden verantwoord in het jaar waarin de uitzending van het programma waar de toekenning betrekking op heeft, plaatsvindt.

Inzet overgedragen reserve media-aanbod

Hier vindt de verantwoording plaats van de inzet van de Overgedragen reserve media-aanbod die in het vorige jaar op de balans onder kortlopende schulden staat, met als voorwaarde dat dit in het huidige jaar wordt ingezet. Dit is het bedrag dat in het vorige jaar boven de norm (€ 5,0 mln) van de Reserve media-aanbod uitkwam. Conform Handboek: De overgedragen reserve voor media-aanbod ultimo boekjaar t-1 wordt in het boekjaar t besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd is (artikel 2.176 eerste lid, Mediawet 2008).

Programmagebonden eigen bijdragen

Het gaat hierbij om inkomsten die direct gerelateerd zijn aan een specifiek programma, zoals sponsoring en bijdragen van derden.

In zoverre deze opbrengsten kunnen worden toegerekend aan een programma worden ze verantwoord in het jaar waarin de uitzending van het programma plaatsvindt.

Opbrengst overige nevenactiviteiten

Deze opbrengsten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Barteringbaten

Bartering is te omschrijven als ruilhandel met gesloten beurzen tussen een publieke media-instelling en een externe contractpartij. Een belangrijke voorwaarde bij deze ruilhandel is dat de geleverde goederen of diensten ondanks de gelijke geldelijke waarde toch over en weer gefactureerd worden. De facturering is van belang in verband met zowel mediarechtelijke als belastingtechnische eisen. Deze opbrengsten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Lasten

Lonen en salarissen en sociale lasten

De beloningen van het personeel worden als last in de exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de

DEEL III JAARREKENING

balans opgenomen. Indien uitsluitend voor een derde partij wordt geproduceerd, wordt de last in de exploitatierekening genomen op het moment van oplevering van de productie. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de NOS of door derde partijen.

De NOS heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen waarbij de pensioenuitkeringen zijn gebaseerd op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds PNO Media (PNO). Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De gemiddelde dekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds PNO Media (PNO) bedraagt per 31 december 2021 111,3% (31 december 2020: 94,9%). Vanwege de financiële situatie eind 2015, heeft PNO Media op 21 maart 2016 een herstelplan ingediend bij de toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB), welke in 2021 is geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan is gebaseerd op de financiële situatie van PNO Media per 31 december 2020. PNO Media is verplicht het herstelplan jaarlijks te actualiseren zolang de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad ligt van ongeveer 120%. In dit geactualiseerde herstelplan is de verwachting binnen tien jaar te groeien naar de vereiste beleidsdekkingsgraad van ongeveer 120%. De belangrijkste maatregel is dat de pensioenen de komende jaren niet of niet helemaal worden verhoogd met de prijsstijging (indexatie). PNO Media loopt voor op het geactualiseerde herstelplan. Volgens het herstelplan zou de dekkingsgraad ultimo 2021 minimaal 96,2% moeten zijn.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds heeft NOS geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) van toepassing. Bij de verantwoording van de bezoldiging in de jaarrekening is uitgegaan van de bepalingen zoals opgenomen in het Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 19 november 2018 (nr. 0000046936); de Beleidsregels WNT 2021 van 23 september 2020 (nr. 2020-0000036462); de Uitvoeringsregeling WNT van 11 december 2014 (nr. 2014-0000104920) en het Uitvoeringsbesluit WNT van 6 december 2012 (nr. 2012-0000578978).

Directe productiekosten

Deze worden verantwoord in de periode dat de uitzending heeft plaatsgevonden (zie ook grondslagen onderhanden werk).

Overige bedrijfslasten

Deze worden verantwoord in de periode waarop de kosten betrekking hebben.

Barteringlasten

Bartering is te omschrijven als ruilhandel met gesloten beurzen tussen een publieke media-instelling en een externe contractpartij. Een belangrijke voorwaarde bij deze ruilhandel is dat de geleverde goederen of diensten ondanks de gelijke geldelijke waarde toch over en weer gefactureerd worden. De facturering is van belang in verband met zowel mediarechtelijke als belastingtechnische eisen. Deze lasten worden toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Leasing

De onderneming maakt gebruik van de overgangsregeling per 1 januari 2020 voor het beoordelen of bij het afsluiten van een overeenkomst deze een lease bevat. De bepalingen uit de huidige leaseovereenkomsten zullen prospectief worden toegepast. Voor toekomstige af te sluiten leaseovereenkomsten zal de onderneming beoordelen of de overeenkomst een lease bevat. Een overeenkomst bevat een lease indien deze in ruil voor een vergoeding aan de leverancier de zeggenschap gedurende de overeengekomen gebruiksperiode over het gebruik van een geïdentificeerd actief aan de NOS verleent.

De NOS kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Financieel resultaat

Het Financieel resultaat betreft rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten. Zowel de rentebaten en soortgelijke opbrengsten als de rentelasten en soortgelijke kosten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren. Bij de rentebaten wordt rekening gehouden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

Investeringsubsidie

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare vennootschapsbelastingen. De belastingen worden in de exploitatierekening opgenomen. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Over te dragen reserve media-aanbod

De Over te dragen reserve media-aanbod betreft het bedrag boven de maximaal toegestane norm voor Reserve media-aanbod. Bij overschrijding van de norm dient het meerdere te worden overgedragen aan de NPO. Het bedrag boven de norm mag het volgende jaar ingezet worden, indien dit niet gebeurt zal het teruggestort moeten worden naar de NPO en is het niet meer beschikbaar voor de NOS. Conform Handboek: De overgedragen reserve voor media-aanbod ultimo boekjaar t-1 wordt in het boekjaar t besteed aan de doelen waarvoor zij oorspronkelijk bestemd is (artikel 2.176 eerste lid, Mediawet 2008).

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankooprij in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder het aangaan van een financiële lease-overeenkomst, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord. De betaling van de lease-termijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

DEEL III
JAARREKENING **TOELICHTING OP DE BALANS**

(bedragen x 1.000 euro)

VASTE ACTIVA

1 Materiële vaste activa

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Technische installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	Niet aan bedrijfsoefening diensbaar	Totaal
Stand per 1 januari						
Aanschafprijs	49.218	7.073	34.767 *)	2.650	12.181	105.889
Cumulatieve afschrijving	-14.172	-2.634	-28.227 *)	-	-4.675	-49.708
Boekwaarde	35.046	4.439	6.540	2.650	7.506	56.181
Mutaties in boekwaarde:						
Investerings	-	-	-	3.925	-	3.925
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-1.341	-459	-2.842	-	-265	-4.907
Ingebruikname	2.406	-	2.285	-4.691	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-
	1.065	-459	-557	-766	-265	-982
Stand per 31 december						
Aanschafprijs	51.624	7.073	37.011 *)	1.884	12.181	109.773
Cumulatieve afschrijving	-15.513	-3.093	-31.028 *)	-	-4.940	-54.574
Boekwaarde	36.111	3.980	5.983	1.884	7.241	55.199

*) inclusief na buitengebruikstelling

Tot *Bedrijfsgebouwen & terreinen* behoren het NOS-gebouw met de bijbehorende grond die in 2002 is aangeschaft. Het NOS-gebouw dient als onderpand voor het afgesloten hypothecair krediet (zie langlopende schulden). De ingebruikname betreft aanpassingen aan het pand in verband met elektrotechniek.

De *Technische installaties* betreffen onder andere de noodstroomvoorzieningen, brandbeveiliging, UPS en de pompen en sprinklaansluitingen.

Andere vaste bedrijfsmiddelen bestaan voornamelijk uit de digitale werkomgeving (zoals studio en regie), inventaris, inrichting en diverse kleinere automatiseringsprojecten. De ingebruikname betreft voornamelijk de overgang van de mediaroom naar IP-techniek en verdere ontwikkeling van iNOS. In 2021 is voor € 41 aan bedrijfsmiddelen buiten gebruik gesteld.

Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering betreft met name de verbouwing van studio 10 en de investering in het intercomsysteem.

Onder *Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar* is het gebouw Heideheuvel en het gedeelte van het NOS-gebouw verantwoord, dat beschikbaar is voor verhuur of wordt verhuurd aan derden. Heideheuvel wordt gekenmerkt als een vastgoedbelegging. De actuele waarde bedraagt circa € 7,1 mln.

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 8.436 als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen.

De historische aanschafprijs van de volledige afgeschreven materiële vaste activa bedraagt per 31 december 2021 € 21.117.

VLOTTENDE ACTIVA

2 Onderhanden werk en gereed product met betrekking tot media-aanbod

Het *Onderhanden werk* ad € 39.691 (2020: € 55.574) betreft aan de NOS gefactureerde productiekosten en rechten voor programma's die na het jaar 2021 worden uitgezonden. Eventuele ontvangen bijdragen van derden zijn hierop in mindering gebracht. De afname wordt voornamelijk veroorzaakt door de rechten voor EK voetbal 2020 en Olympische Spelen 2020 die beiden naar 2021 zijn doorgeschoven en hebben plaatsgevonden.

Vorderingen

3 Handelsdebiteuren

De post *Handelsdebiteuren* ad € 926 (2020: € 812) is gestegen. Hierop is een voorziening voor oninbaarheid ad € 20 in mindering gebracht (voorziening per 31 december 2020 bedroeg € 43).

Het verloop van de voorziening voor dubieuze debiteuren is als volgt:

	2021
Stand begin boekjaar	43
Ontvangst	-38
Dotatie	15
Stand einde boekjaar	20

De afname wordt voornamelijk veroorzaakt doordat vrijwel het gehele voorziene bedrag van 2020 alsnog in 2021 is ontvangen. In 2021 wordt de dotatie met name veroorzaakt door een openstaande vordering bij één partij.

4 Overige vorderingen

De *Overige vorderingen* zijn als volgt opgebouwd:

	31-12-2021	31-12-2020
Rechtenorganisaties	1.050	985
Overig	31.842	9.445
	32.892	10.430

De toename Overige vorderingen wordt voornamelijk veroorzaakt door vooruitbetaalde facturen. De vorderingen op de rechtenorganisaties zijn toegenomen omdat de afrekening over het jaar 2021 nog niet heeft plaatsgevonden.

De toename bij Overig wordt met name veroorzaakt door nog niet betaalde facturen met betrekking tot sportrechten 2022.

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

5 Liquide middelen

De *Liquide middelen* zijn als volgt samengesteld:

	31-12-2021	31-12-2020
Rekening-courant banken	3.244	22.002
Kasmiddelen	47	42
	3.291	22.044

DEEL III JAARREKENING

De rekening-courant tegoeden bij financiële instellingen zijn, op een bankgarantie van € 61 na, direct opeisbaar. De afname wordt veroorzaakt doordat in 2020 eerder werkkapitaal is ontvangen en bevoorschotting Eurovisie Songfestival heeft plaatsgevonden. Hiervan is in 2021 geen sprake.

6 Eigen vermogen

Het *Eigen vermogen* is als volgt samengesteld:

	Algemene reserve	Reserve voor media-aanbod	Totaal
1 januari 2020	10.962	1.663	12.625
Resultaat 2020	-	3.337	3.337
1 januari 2021	10.962	5.000	15.962
Resultaat 2021	-	-2.002	-2.002
31 december 2021	10.962	2.998	13.960

Reserve voor media-aanbod

Per 31 december van ieder jaar wordt de Reserve voor media-aanbod getoetst aan het maximale normniveau dat is vastgesteld door de raad van bestuur van de NPO. Bij overschrijding van de norm dient het meerdere te worden overgedragen aan de NPO. Voor 2021 bedraagt de norm voor de NOS € 5 mln conform de Bindende Regeling Mediareserves. De Reserve voor media-aanbod bedraagt € 3,0 mln. Een eventueel bedrag boven de norm wordt verantwoord onder de kortlopende schulden. Dit bedrag moet in het volgende jaar worden ingezet en vloeit anders terug naar de NPO.

7 Voorzieningen

	31-12 2020	Onttrekking	Dotatie	31-12 2021	Waarvan < 1 jaar	> 5 jaar
Jubilea	60	-60	-	-	-	-
Loopbaanadvies	578	-49	-	529	64	-
Groot onderhoud	2.486	-989	868	2.365	1.035	-
Verlieslatende contracten	3.687	-3.294	6.515	6.908	1.606	-
Diverse voorzieningen	565	-9	-	556	-	-
	7.376	-4.401	7.383	10.358	2.705	-

De *Voorziening voor jubilea* betreft de toekomstige verplichtingen bij 12,5- en 25-jarig dienstverband. In 2018 is besloten dat de huidige regeling per januari 2019 wordt afgeschaft. In de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2021 gold een overgangperiode. Hierdoor is de voorziening per ultimo 2021 vervallen.

De *Voorziening loopbaanadvies* is gevormd op grond van artikel 35 van de cao voor het Omroep-personeel. Hierin staat dat medewerkers die op een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn, het recht hebben om eens in de 5 jaar een loopbaantraject te volgen op kosten van de werkgever. Gezien de hoogte van deze voorziening hebben er in 2019, 2020 en 2021 geen dotaties plaatsgevonden.

De *Voorziening groot onderhoud* betreft toekomstige onderhoudswerkzaamheden van het in eigendom zijnde onroerend goed en installaties.

De *Voorziening verlieslatende contracten* is gevormd voor contracten die zijn aangegaan en niet geheel door Media-aanbod worden gefinancierd. Wanneer nieuwe verlieslatende contracten worden afgesloten, worden deze aan de voorziening toegevoegd. Wanneer verlieslatende contracten aflopen, wordt de voorziening verlaagd. De onttrekking betreft volledig een onttrekking en geen vrijval.

De *Diverse voorzieningen* betreft de pensioenopbouw van de correspondenten in het buitenland.

8 Langlopende schulden

De post Langlopende schulden ad € 7.041 (2020: € 8.524) bestaat geheel uit schulden aan kredietinstellingen. Dit betreft het hypothecaire krediet ter financiering van de aankoop van het NOS-gebouw.

	Hypothecaire lening	Rente derivaat	Totaal
Aanschafwaarde		31	
Waardeveranderingen		116	
Stand per 1 januari 2021	8.377	147	8.524
Aflossing	-1.395		-1.395
Waardeverandering		-88	-88
31 december 2021	6.982	59	7.041

Het betreft een lineair hypothecair krediet met een oorspronkelijke looptijd van 20 jaar (laatste termijn op 15 januari 2023), afgegeven op het NOS-gebouw aan het Journaalplein 1 te Hilversum, en is volledig opgenomen. Het hypothecair krediet heeft een variabele rente (Euribor op maand-basis) die vermeerderd wordt met een individuele opslag. Om het renterisico af te dekken heeft de NOS in 2014 een renteswap afgesloten, waarmee het rentepercentage is vastgesteld op 0,86%. Hierdoor is in feite sprake van een vastrentende hypotheek. De actuele waarde van de renteswap bedraagt per 31 december 2021 € 0,1 mln negatief (31 december 2020 € 0,1 mln negatief). De NOS heeft ten opzichte van de kredietverlener geen verplichting tot bijstorting van liquiditeiten (margin call-verplichting). De actuele waarde van de schuld benadert de boekwaarde.

De aflossingsverplichting (korter dan 1 jaar) 2021 ad € 1.395 (2020 € 1.395) is onder kortlopende schulden opgenomen. De hypotheek heeft een einddatum van 15 januari 2023 en bedraagt dan circa € 7 mln. Deze zal alsdan worden geherfinancierd. Op de onroerende zaken is een pandrecht gevestigd.

9 Kortlopende schulden

De *Kortlopende schulden* zijn als volgt opgebouwd:

	31-12-2021	31-12-2020
Overgedragen reserve media-aanbod	-	1.177
Schulden aan kredietinstellingen	2.648	1.408
Schulden aan leveranciers	46.589	19.006
Belastingen en premies sociale verzekeringen	9.072	226
Overige schulden	42.331	91.362
	100.640	113.179

De *Overgedragen reserve media-aanbod* betreft het bedrag boven de norm (€ 5,0 mln) van de Reserve media-aanbod. Een eventueel saldo moet in het volgende jaar ingezet worden, bij geen inzet vloeit het bedrag terug naar de NPO. De Overgedragen reserve media-aanbod bedroeg € 1,2 mln in 2020 en is in 2021 volledig inzet. Deze inzet is verantwoord in de exploitatierekening onder Media-aanbod, onderdeel Inzet overgedragen reserve media-aanbod.

De *Schulden aan kredietinstellingen* ad € 2,6 mln (per 31 december 2020 € 1,4 mln) bestaan voornamelijk uit een negatief saldo op de rekening courant rekening en het kortlopende deel van de aflossingsverplichting per 31 december 2021 van het hypothecaire krediet.

DEEL III JAARREKENING

De *Schulden aan leveranciers* bestaan uit schulden en aangevane verplichtingen inzake de rechten en productiekosten ten behoeve van de programmering. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door te betalen sportrechtencontracten.

Belastingen en premies sociale verzekeringen betreft het saldo van loonheffing en sociale verzekeringen, de af te dragen bedragen in verband met btw en de te betalen vennootschapsbelasting. De toename wordt veroorzaakt doordat de aangiftes loonbelastingen in het huidige jaar nog niet zijn betaald in tegenstelling tot vorig jaar en door de btw-positie vanwege ontvangen facturen eind 2021 voor rechten superevenementen.

De *Overige schulden* zijn als volgt opgebouwd:

	31-12-2021	31-12-2020
NPO	35.549	83.275
Vakantie uren	5.474	4.541
Overige	1.308	3.546
	42.331	91.362

De afname wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van schuld aan de NPO doordat in 2020 de voorfinanciering van superevenementen, Eurovisie Songfestival en een hoger eerder verstrekt werkkapitaal zit. Binnen de post overige wordt de afname veroorzaakt doordat in 2020 een terugbetalingsverplichting voor het Eurovisie Songfestival zit.

Van de *Kortlopende schulden* heeft € 1,2 mln een looptijd van meer dan een jaar (31 december 2020 € 7,2 mln).

Financiële instrumenten

De NOS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten zoals vorderingen, liquide middelen en kort- en langlopende schulden die de NOS blootstelt aan krediet-, rente-, kasstroom-, valuta- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de NOS beheersmaatregelen opgesteld, waaronder frequente liquiditeitsprognose, actief crediteuren- en debiteurenbeheer en actief beheer van werkkapitaal en voorraad media-aanbod. Dit om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de onderneming te beperken.

De NOS zet afgeleide financiële instrumenten in, zoals interest rate swap om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Kredietrisico

De NOS loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder de handels- en overige vorderingen. Het maximale kredietrisico dat de onderneming loopt, bedraagt € 12,1 mln bestaande uit vorderingen (waarvan € 9,5 mln pensioennota 2022). Het kredietrisico is geconcentreerd bij een aantal tegenpartijen. De hoogste vordering bedraagt € 0,2 mln.

Renterisico en kasstroomrisico

De NOS loopt renterisico over de langlopende lening, zijnde het hypothecaire krediet ter financiering van de aankoop van het NOS-gebouw. Het hypothecair krediet heeft een variabele rente (Euribor op maandbasis) die vermeerderd wordt met een individuele opslag. Om het renterisico af te dekken heeft de NOS in 2014 een renteswap afgesloten, waarmee het rentepercentage is vastgesteld op 0,86%. De actuele waarde van de renteswap bedraagt per 31 december 2021 € 0,1 mln negatief (31 december 2020 € 0,1 mln negatief). De NOS heeft ten opzichte van de kredietverlener geen verplichting tot bijstorting van liquiditeiten (margin call-verplichting).

DEEL III JAARREKENING

Valutarisico

Er worden slechts in beperkte mate contracten in vreemde valuta afgesloten waardoor er nagenoeg geen sprake is van valutarisico's.

Prijrisico

De NOS heeft geen investeringen in beursgenoteerde of niet-beursgenoteerde bedrijven. Hierdoor loopt de NOS geen prijsrisico.

Liquiditeitsrisico

De NOS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen- en prognoses en ziet erop toe dat er steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast doet de NOS aan actief crediteuren- en debiteuren-beheer en actief werkkapitaalbeheer.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kas-middelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Meerjarige financiële verplichtingen

In onderstaand overzicht wordt naar categorie de opbouw weergegeven van de langlopende uitzendrecht-, facilitaire-, huur- en leasecontracten die niet in de balans zijn opgenomen, met als peildatum 31 december 2021.

	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	31-12-2021	31-12-2020
Uitzendrechten	48.895	134.405	1.597	184.897	126.530
Faciliteiten	17.027	20.880	27	37.934	22.269
Lease	426	541	-	967	1.292
Huur	291	168	-	459	718
	66.639	155.994	1.624	224.257	150.809

De toename van de *Meerjarige financiële verplichtingen* wordt voornamelijk veroorzaakt door nieuw afgesloten contracten inzake superevenementen, voetbal en faciliteiten.

Uitzendrechten hebben met name betrekking op de Olympische Spelen, voetbal, wielrennen en schaatsen. De NPO heeft een garantie afgegeven voor de financiering van grotere rechtencontracten. Indien er een hoger contract dan de afgegeven garantie is aangegaan, is daar een voorziening voor verlieslatende contracten voor opgenomen.

Faciliteiten betreft met name Master Control Room diensten, audiovisueel personeel, ENG faciliteiten, beveiliging- en receptiediensten en elektriciteit.

Lease heeft betrekking op bedrijfsauto's.

Huur betreft de huur van locaties in Den Haag, de USA, Brussel en Hilversum.

Gedurende het verslagjaar zijn in de exploitatierekening verwerkt:

Minimale leasebetalingen	457
Voorwaardelijke leasebetalingen	-
Sub-leaseontvangsten	-

Claims

Gelet op de complexe omgeving waarin de NOS zich beweegt, is het onontkoombaar dat geschillen zich voordoen. In de jaarrekening is rekening gehouden met de verwachte financiële effecten daarvan.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE ACTIVA EN REGELINGEN

In onderstaand overzicht wordt naar categorie de opbouw weergegeven van de langlopende rechten-, facilitaire- en verhuurcontracten die niet in de balans zijn opgenomen, met als peildatum 31 december 2021.

	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	31-12-2021	31-12-2020
Rechten	327	-	-	327	1.383
Faciliteiten	3.709	2.017	4	5.730	4.551
Verhuur	1.634	3.898	-	5.532	1.971
	5.670	5.915	4	11.589	7.905

Rechten betreft met name sponsorovereenkomsten en zijn afgenomen door afgelopen contracten.

Faciliteiten betreft met name dienstverlening ten behoeve van de NPO en zijn gestegen door nieuw afgesloten contracten.

Verhuur betreft de verhuur van diverse ruimtes en zijn toegenomen door nieuw afgesloten contracten.

Op de rekening-courant banken is een maximale kredietfaciliteit van € 40,0 mln beschikbaar. Bij gebruik van het krediet is over het negatieve saldo een variabele rente verschuldigd op basis van één-maands Euribor verhoogd met 0,5%-punt. De rente is niet lager dan de opslag. In januari, november en december 2021 is gebruik gemaakt van de kredietfaciliteit.

(bedragen x 1.000 euro)

BATEN

De baten kunnen niet geografisch gesegmenteerd worden.

10 Media-aanbod

De toegekende budgetten voor het *Media-aanbod* kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	2021	2020
TV	185.386	92.083
Radio	20.951	20.326
Overig media-aanbod	6.792	5.900
Organisatiekosten	25.648	25.390
	238.777	143.699

Het totale budget van 2021 is € 95.078 hoger dan dat van 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door het niet doorgaan van sportevenementen en de superevenementen in 2020 door covid-19. Deze zijn (grotendeels) doorgeschoven naar 2021. Daarnaast heeft in 2021 het Eurovisie Songfestival plaatsgevonden.

11 Vergoedingen OCW

	2021	2020
TV	184.209	92.083
Radio	20.951	20.326
Overig media-aanbod	6.351	4.623
Organisatiekosten	25.621	25.364
	237.132	142.396

Het totale budget van 2021 is € 94.736 hoger dan dat van 2020.

Bij TV wordt dit met name veroorzaakt door het niet doorgaan van sportevenementen en de superevenementen in 2020 door covid-19. Deze zijn (grotendeels) doorgeschoven naar 2021. Daarnaast heeft in 2021 het Eurovisie Songfestival plaatsgevonden.

Bij Radio is een stijging te zien die wordt veroorzaakt door extra activiteiten en accres.

Overig media-aanbod is in 2021 € 1,7 mln hoger door extra activiteiten, budget omlegging van Omroepbrede middelen naar Vergoedingen OCW en accres.

Daarnaast kan opgemerkt worden dat normaal gesproken in een even jaar superevenementen plaatsvinden, in 2020 betreft dit het EK voetbal en de Olympische Spelen. Beide zijn doorgeschoven naar 2021 door covid-19.

12 Omroepbrede Middelen

	2021	2020
TV	-	-
Radio	-	-
Overig media-aanbod	441	1.277
Organisatiekosten	27	26
	468	1.303

Het totale budget van 2021 is € 835 lager dan dat van 2020. Dit wordt met name veroorzaakt doordat een budget omlegging van Omroepbrede middelen naar Vergoedingen OCW.

13 Inzet overgedragen reserve media-aanbod

	2021	2020
TV	1.177	-
Radio	-	-
Overig media-aanbod	-	-
Organisatiekosten	-	-
	1.177	-

Het totale budget van 2021 is € 1.177 hoger dan dat van 2020.

Dit is het bedrag dat in 2020 boven de norm (€ 5,0 mln) van de Reserve media-aanbod uitkwam. In 2020 is dit bedrag verantwoord onder de Kortlopende schulden met als voorwaarde dat dit in 2021 wordt ingezet. Deze Overgedragen reserve media-aanbod van € 1,2 mln is in 2021 volledig ingezet en wordt hiermee verantwoord onder Inzet overgedragen reserve media-aanbod.

14 Programmagebonden eigen bijdragen

De *Programmagebonden eigen bijdragen* zijn als volgt te specificeren:

	2021	2020
Sponsorbijdragen	2.972	872
Bijdragen Cobo	168	61
Bijdragen Mediafonds	-	-
Bijdrage derden	4.300	-
Subtotaal (cf. Sponsorbijdragen en bijdragen van derden)	7.440	933
Overige programmaopbrengsten	6.549	2.243
	13.989	3.176

De *Programmagebonden eigen bijdragen* zijn gestegen met € 10.813. De inkomsten uit sponsoring zijn in 2021 hoger door onder andere het Eurovisie Songfestival, het EK voetbal en de Olympische Spelen. De hogere Cobo opbrengsten in 2021 wordt veroorzaakt door het Eurovisie Songfestival. De hogere bijdrage derden in 2021 wordt veroorzaakt door het Eurovisie Songfestival en betreft (productie) bijdragen vanuit EBU.

De overige programmaopbrengsten vloeien voort uit samenwerkingen met regionale en lokale publieke omroepen en ook royalty ontvangsten van de collectieve beheersorganisaties (CBO's) zoals Videma en Stichting Thuis kopie. Deze opbrengsten zijn geen nevenactiviteiten maar vloeien voort uit onze publieke media opdracht. De overige programmaopbrengsten zijn in 2021 met name hoger door opbrengsten voor het Eurovisie Songfestival, met name als gevolg van tickets. Daarnaast zijn onder andere meer royalty's ontvangen omdat als gevolg van covid-19 in 2020 minder sportevenementen hebben plaatsgevonden en in 2021 weer meer sportevenementen hebben plaatsgevonden, waaronder het EK voetbal en de Olympische Spelen.

DEEL III
JAARREKENING

Sponsorbijdragen en bijdragen van derden

De bijdragen commerciële sponsoring, CoBo-fonds, Mediafonds, Overige derden en NPO-fonds kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Titel Media-aanbod	Aantal afleveringen	Naam organisatie	Totale bijdrage x 1.000 euro	Specificatie bijdrage derden x 1.000 euro				
				Commerciële sponsoring	CoBo-fonds	Media-fonds	Overige derden	NPO fonds
NOS Studio Sport & NOS Sportjournaal & NOS Sportjaaroverzicht	416	Unive	525	525	-	-	-	-
Billboarding NOS Studio Sport - Schaatsen 2021	11	Gamma	55	55	-	-	-	-
Billboarding NOS Wielrennen 2021	25	Nederlandse Loterij B.V.	27	27	-	-	-	-
Billboarding NOS WK shorttrack op 6 en 7 Maart 2021	2	TIG Sports	8	8	-	-	-	-
Sponsoring Jong Oranje Live bij de NOS 2021	3	Websend B.V.	24	24	-	-	-	-
Billboarding NOS Voetbal Kwalificaties	10	Nederlandse Loterij B.V.	110	110	-	-	-	-
Billboarding NOS EK voetbal oefeninterlands op 2 en 6 Juni 2021	2	Dentsu Aegis Network	26	26	-	-	-	-
Sponsoring Jong Oranje Live bij de NOS 2021 - aanvulling	2	Websend B.V.	15	15	-	-	-	-
Billboarding NOS Tour de France 2021 - Avondetappe	23	Toelevering Online B.V.	64	64	-	-	-	-
Billboarding NOS Tour de France 2021 live etappes - Beequip	21	Sports Exposure B.V.	52	52	-	-	-	-
Billboarding NOS wielrennen - Vuelta 2021	6	Mediaexplain	12	12	-	-	-	-
Billboarding NOS WK 2023 kwalificatiewedstrijden - Nederlands vrouwenelfal	10	KNVB.NL B.V.	11	11	-	-	-	-
Billboarding TT Assen 2021	1	LDP International B.V.	2	2	-	-	-	-
Billboarding NOS WK 2023 kwalificatiewedstrijden - Nederlands vrouwenelfal	10	Albert Heijn	11	11	-	-	-	-
Billboarding NOS WK 2023 kwalificatiewedstrijden - Nederlands vrouwenelfal	10	KPN B.V.	11	11	-	-	-	-
Billboarding NOS WK 2023 kwalificatiewedstrijden - Nederlands vrouwenelfal	10	ING Bank	11	11	-	-	-	-
Billboarding NOS WK 2023 kwalificatiewedstrijden - Nederlands vrouwenelfal Coca-cola	10	Coca Cola	11	11	-	-	-	-
Billboarding NOS Schaatsen 2021	6	Nederlandse Loterij B.V.	25	25	-	-	-	-
Billboarding NOS Schaatsen World Cup 2021	6	Gamma	24	24	-	-	-	-
Billboarding NOS WK shorttrack op 27 en 28 November 2021	2	Gamma, NLO, NOC*NSF, Daikin	8	8	-	-	-	-
Billboarding NOS - NOC*NSF Sportgala 2021	1	Nederlandse Loterij B.V.	10	10	-	-	-	-
Billboarding NOS EK Voetbal 2021	15	ING Accounts Payable	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS EK Voetbal 2021	15	KNVB.NL B.V.	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS EK Voetbal 2021	15	Dentsu Aegis Network	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS EK Voetbal 2021	15	Coca-Cola Nederland B.V.	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS EK voetbal 2021	15	GroupM	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS Olympische Zomerspelen 2021	34	NOC-NSF	200	200	-	-	-	-
Billboarding NOS Olympische Zomerspelen 2021	16	Allianz Direct	80	80	-	-	-	-
Billboarding NOS Paralympische Spelen 2021	23	Nederlandse Loterij B.V.	34	34	-	-	-	-

DEEL III
JAARREKENING

Titel Media-aanbod	Aantal afleveringen	Naam organisatie	Totale bijdrage x 1.000 euro	Specificatie bijdrage derden x 1.000 euro				
				Commerciële sponsoring	CoBo-fonds	Media-fonds	Overige derden	NPO fonds
Billboarding NOS de grote finale van het Songfestival 2021	1	Coop Supermarkten B.V.	1	1	-	-	-	-
Billboarding NOS de grote finale van het Songfestival 2021	1	Eneco B.V.	1	1	-	-	-	-
Billboarding NOS de grote finale van het Songfestival 2021	1	VriendenLoterij N.V.	1	1	-	-	-	-
Sponsoring Eurovisie Songfestival 2021	3	Bankgiro loterij	200	200	-	-	-	-
Sponsoring Eurovisie Songfestival 2021	3	Coop Supermarkten B.V.	200	200	-	-	-	-
Sponsoring Eurovisie Songfestival 2021	3	Eneco B.V.	200	200	-	-	-	-
Sponsoring Eurovisie Songfestival 2021	3	Internationale sponsors via EBU	613	613	-	-	-	-
Nationale 4 Mei herdenking 2021 Vuur van de Vrijheid	1	Cobo-fonds	18	-	18	-	-	-
Artiesten voor de Vrijheid 2021	1	Cobo-fonds	11	-	11	-	-	-
Nationale 5 Mei viering 2021 Amstelconcert	1	Cobo-fonds	52	-	52	-	-	-
Eurovisie Songfestival 2021	1	Cobo-fonds	87	-	87	-	-	-
Bijdrage EBU Eurovisiesongfestival 2021	3	EBU	4.300	-	-	-	4.300	-
Aansluiting exploitatierekening			7.440	2.972	168	-	4.300	-
Requiem van Theresienstadt	1	Cobo-Fonds	18	-	18	-	-	-
Aansluiting "vermindering van voorraad" in balans			18	-	18	-	-	-
Totaal ontvangen bijdragen derden door buitenproducent			-	-	-	-	-	-

15 Opbrengst overige nevenactiviteiten

De *Opbrengst overige nevenactiviteiten* bestaat voornamelijk uit de verkoop van fragmenten, uitzendrechten en formats (cluster 1), de verhuur van panden en personeel aan derden (cluster 2) en verkoop van boeken (cluster 7). In 2021 is de *Opbrengst overige nevenactiviteiten* per saldo gestegen met € 258, met name doordat er in 2020 minder sportevenementen hebben plaatsgevonden door covid-19, waardoor minder fragmentenverkopten en dus lagere opbrengsten bij cluster 1. In 2021 is dit weer hersteld. In de nevenactiviteiten zitten geen afzonderlijke activiteiten met een omvang boven de € 125. De verantwoording per cluster is als volgt:

	Cluster 1	Cluster 2	Cluster 7	Totaal
Baten				
Opbrengst overige nevenactiviteiten	803	1.642	13	2.458
Som der bedrijfsopbrengsten	803	1.642	13	2.458
Lasten				
Lonen en salarissen	-	40	-	40
Sociale lasten	-	12	-	12
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	-	204	-	204
Directe productiekosten	45	43	-	88
Overige bedrijfslasten	-	-	-	-
Toerekening organisatiekosten	202	696	-	898
Som der bedrijfslasten	247	995	-	1.242
Bedrijfsresultaat	556	647	13	1.216
Financieel resultaat	-	1	-	1
Exploitatieresultaat voor toerekening eigen bijdragen				
toerekening eigen bijdragen	556	648	13	1.217
Toerekening resultaat niet-programmagebonden EB	441	648	10	1.099
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	115	-	3	118
Vennootschapsbelasting	-115	-	-3	-118
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen	-	-	-	-

16 Barteringbaten en Barteringlasten

De specificatie van de barteringbaten en lasten is als volgt:

Participant	Aanvang	Einde	Prestatie aan NOS	Prestatie door NOS	Factuurbedrag baten	Factuurbedrag lasten
Eredivisie Media & Marketing (ESPN)	01-jan	31-dec	Levering van fragmenten	Levering van fragmenten	53	64
Schiphol	01-jan	31-dec	Aanleveren vluchtgegevens	Vermelden vluchtgegevens op Teletekst	10	12
Liberty Global (Ziggo Sport)	01-jan	31-dec	Beeldmateriaal Formule 1	Archiefsportbeeldmateriaal	50	61
					113	137

De barteringlasten zijn hoger dan de barteringbaten omdat de btw niet verrekenbaar is.

LASTEN

17 Lonen en salarissen

In onderstaande tabel wordt een overzicht getoond van de Lonen en salarissen.

	2021	2020
Lonen en salarissen	53.245	48.333
	53.245	48.333

De stijging van de *Lonen en salarissen* met € 4.912 wordt veroorzaakt door de stijging van het gemiddeld aantal fte, de cao-verhoging in april 2021 en een toename van de restant vakantie-uren jaareinde door minder vakantieopname door covid-19.

Het gemiddelde aantal personeelsleden in fte is als volgt te verdelen:

	2021	2020
Nieuws	414	399
Sport	168	164
Evenementen	19	19
Project Versterking lokale journalistiek	41	-
Eurovisie Songfestival	9	-
Overige	143	139
	794	721

De stijging van het gemiddeld aantal fte wordt met name veroorzaakt door project Versterking lokale journalistiek en Eurovisie Songfestival. Bij Nieuws wordt de stijging veroorzaakt door de toenemende behoefte aan eigen content voor online en social media. De stijging bij Sport wordt veroorzaakt door meer tijdelijke contracten vanwege superevenementen.

Het aantal personeelsleden in fte bedraagt ultimo 2021: 821 fte (ultimo 2020: 732 fte). Hiervan waren 7 fte structureel werkzaam in het buitenland.

WNT directie

Voor de NOS is in 2021 sprake van een normering van de beloning volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT). Voor de directie van de NOS bedraagt de berekening van de bezoldiging volgens de WNT (bedragen in €):

Functie	Looptijd	Beloning	Beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Individueel toepasselijk maximum	Omvang dienstverband	Dienstbetrekking
Dhr G.J. Timmer Algemeen directeur							
2021	1 jan - 31 dec	192.726	16.209	208.936	209.000	100%	Ja
2020	1 jan - 31 dec	185.790	15.159	200.949	201.000	100%	Ja
Dhr G.P. Hofman Zakelijk directeur							
2021	1 jan - 31 dec	192.726	16.209	208.936	209.000	100%	Ja
2020	1 jan - 31 dec	185.790	15.159	200.949	201.000	100%	Ja

DEEL III JAARREKENING

Aan de directie zijn geen belastbare onkostenvergoedingen verstrekt.
De vergelijkende cijfers zijn voor 2021 en 2020 in bovenstaande tabel toegelicht.

WNT raad van toezicht

De beloning van de raad van toezicht van de NOS is als volgt in de jaarrekening verantwoord:

Bedragen in €	Looptijd	Beloning	Beloning betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Individueel toepasselijk maximum
Dhr. R. van Gijzel, voorzitter					
2021	1 jan-31 dec	15.000	-	15.000	31.350
2020	1 jan-31 dec	15.000	-	15.000	30.150
Mevr. A. Esmeijer, vicevoorzitter					
2021	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.900
2020	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.100
Dhr. B.J. Brouwers, lid					
2021	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.900
2020	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.100
Dhr. A.C. de Jong, lid					
2021	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.900
2020	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.100
Mevr. E. Ozyenici, lid					
2021	1 jan-30 apr	3.333	-	3.333	6.871
2020	1 jan-31 dec	10.000	-	10.000	20.100
Mevr. Y. Baloo, lid					
2021	1 okt-31 dec	2.500	-	2.500	5.268
2020	-	-	-	-	-

Het vastgestelde vacatiegeld op jaarbasis bedraagt voor de voorzitter van de raad van toezicht cf. 2017 € 15.000 excl. btw. Voor de overige leden is het vacatiegeld op jaarbasis eveneens cf. 2017 vastgesteld op € 10.000 excl. btw. Beide bedragen vallen binnen de gestelde WNT-norm. De leden ontvangen geen beloningen op termijn en hebben uitsluitend vacatiegeld ontvangen.

De vergelijkende cijfers zijn voor 2021 en 2020 in bovenstaande tabel toegelicht.

Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (BPPO)

Het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (BPPO) bevat de regeling voor die presentatoren, programmamakers, DJ's en vergelijkbare functies binnen de publieke omroep waarvan duidelijk is dat hun honorering in hoge mate wordt bepaald door marktwerking.

Het BPPO maakt deel uit van de door de raad van bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep op grond van artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008 vastgestelde gedragscode ter bevordering van goed bestuur en integriteit bij de NPO en de landelijke publieke media-instellingen.

Alle presentatoren bij de NOS vallen binnen deze normering.

18 Sociale lasten

In onderstaande tabel wordt een overzicht getoond van de opbouw van de *Sociale lasten*.

	2021	2020
Pensioenlasten	6.661	5.473
Sociale verzekeringswetten	4.377	3.994
Ziektekostenverzekering	3.216	2.852
	14.254	12.319

De *Sociale lasten* zijn in 2021 met € 1.935 gestegen ten opzichte van 2020. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door een stijging van het aantal fte en de cao-verhoging. Daarnaast zijn pensioenpremie en de premies bedrijfsvereniging werkgevers (werkgeversaandeel sociale verzekeringswetten) gestegen.

19 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

	2021	2020
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	4.907	5.247
	4.907	5.247

De *Afschrijvingen vaste activa* zijn in 2021 gedaald met € 340 ten opzichte van 2020. Dit wordt met name veroorzaakt door uitstel van vervangingsinvesteringen voor studio's.

20 Directe productiekosten

De *Directe productiekosten* bestaan uit uitzendrechten, technische productiekosten, freelancers en overige programmakosten. De directe productiekosten zijn in 2021 met € 105.706 gestegen ten opzichte van 2020, wat hoofdzakelijk veroorzaakt wordt doordat in 2021 het EK voetbal, Olympische Spelen, overige (sport)evenementen en Eurovisie Songfestival hebben plaatsgevonden en in 2020 door covid-19 minder (sport)evenementen hebben plaatsgevonden. Dit komt het meest tot uiting in hogere uitzendrechten en in een toename van de technische productiekosten. Daarnaast heeft in 2021 per saldo een dotatie voor de verlieslatende contracten plaatsgevonden.

21 Overige bedrijfslasten

De *Overige bedrijfslasten* bestaan hoofdzakelijk uit huisvestingskosten, automatiseringskosten, inhuur van tijdelijk personeel, advieskosten, studiekosten en overige kosten. De overige bedrijfslasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Overige kosten cao personeel	317	363
Uitbesteed werk	1.667	1.619
Overige algemene kosten	4.984	4.522
Huisvestingskosten	1.922	2.047
Overige kosten	27	20
	8.917	8.571

De *Overige bedrijfslasten* zijn toegenomen met € 346 door onder meer hogere kosten voor opleidingen project Versterking lokale journalistiek, ICT, beveiliging en energie.

In de Overige algemene kosten zitten de honoraria voor de onafhankelijke accountant.

Honoraria onafhankelijke accountant

	2021	2020
Onderzoek van de jaarrekening	140	133
Andere controle-opdrachten	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	48	36
Andere niet-controlediensten	-	-
	188	169

De NOS past voor de honoraria de methode toe waarbij de kosten worden toegerekend aan het betreffende boekjaar. Nagekomen kosten als gevolg van meerwerk komen ten laste van navolgende boekjaar. In 2021 zijn de kosten voor onderzoek van de jaarrekening hoger door een hoger honorarium vanwege meer structurele werkzaamheden..

22 Financieel resultaat

	2021	2020
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)	-132	-103
	-132	-103

De Rentelasten zijn per saldo gestegen met € 29. Dit wordt veroorzaakt door hogere rentelasten als gevolg van het positieve banksaldo. In de rentelasten zit ook de mutatie voor het derivaat. Het derivaat, dat ervoor zorgt dat de rentelasten op de hypotheek in effect constant blijven, in waarde is gestegen. Het derivaat wordt gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde. In 2021 is deze opgewaardeerd met € 0,1 mln (2020: € 0,05 mln opgewaardeerd).

23 Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting over 2021 is hoger dan 2020 door hogere opbrengsten nevenactiviteiten in 2021.

24 Over te dragen reserve media-aanbod

De Over te dragen reserve media-aanbod betreft het bedrag boven de norm (€ 5,0 mln) van de Reserve media-aanbod. De Over te dragen reserve media-aanbod bedraagt € 0 in 2021. In 2020 bedraagt deze € 1,2 mln en is in 2021 volledig ingezet.

Bestemming van het exploitatieresultaat

Het negatieve resultaat ad € -2.002 komt geheel ten laste van de Reserve voor media-aanbod.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die in de jaarrekening 2021 verwerkt dienen te worden. Met de vakbonden is een akkoord bereikt over een nieuwe tweejarige cao, ingaande per 1 januari 2022.

DEEL III
JAARREKENING

TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING VOLGENS
CATEGORIALE INDELING

(bedragen x 1.000 euro)

	Radio	Televisie	Overig media- aanbod	Neven- activiteiten	Organisatie- kosten	Totaal 2021	Totaal 2020
Baten							
Media-aanbod							
- Vergoedingen OCW	20.951	184.209	6.351	-	25.621	237.132	142.396
- Omroepbrede middelen	-	-	441	-	27	468	1.303
- Inzet overgedragen reserve media-aanbod	-	1.177	-	-	-	1.177	-
<i>Subtotaal baten media-aanbod</i>	20.951	185.386	6.792	-	25.648	238.777	143.699
Programmagebonden eigen bijdragen	539	13.315	24	-	111	13.989	3.176
Opbrengst overige nevenactiviteiten	-	-	-	2.458	-	2.458	2.200
Barteringbaten	-	113	-	-	-	113	109
Som der bedrijfsopbrengsten	21.490	198.814	6.816	2.458	25.759	255.337	149.184
Lasten							
Lonen en salarissen	13.290	26.167	5.588	40	8.160	53.245	48.333
Sociale lasten	3.583	6.863	1.499	12	2.297	14.254	12.319
Afschrijvingen op immat. en materiële vaste activa	257	1.166	64	204	3.216	4.907	5.247
Directe produktiekosten	5.699	166.501	3.341	88	-	175.629	69.923
Overige bedrijfslasten	143	347	39	-	8.388	8.917	8.571
Toerekening organisatiekosten	-	-	-	898	-898	-	-
Barteringslasten	-	137	-	-	-	137	132
Som der bedrijfslasten	22.972	201.181	10.531	1.242	21.163	257.089	144.525
Bedrijfsresultaat	-1.482	-2.367	-3.715	1.216	4.596	-1.752	4.659
Financieel resultaat	-19	-131	-4	1	21	-132	-103
Exploitatieresultaat voor toerekening Eigen Bijdrage							
	-1.501	-2.498	-3.719	1.217	4.617	-1.884	4.556
Toerekening resultaat niet-progr.geb. EB	-	-1.099	-	1.099	-	-	-
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-1.501	-1.399	-3.719	118	4.617	-1.884	4.556
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-118	-	-118	-42
Over te dragen reserve media-aanbod	-	-	-	-	-	-	-1.177
Exploitatieresultaat na overdracht en belastingen	-1.501	-1.399	-3.719	-	4.617	-2.002	3.337
Totaal FTE gemiddeld	200	381	84	2	127	794	721
FTE Ultimo	208	393	87	2	131	821	723 ¹⁾

¹⁾FTE ultimo 2020 is exclusief 9 fte Eurovisie Songfestival omdat deze niet in de exploitatie van 2020 zit.

DEEL III
JAARREKENING PROGRAMMAKOSTEN PER DOMEIN PER PLATFORM

(bedragen x 1.000 euro)

Domein	Televisie				Totaal boekjaar
	NPO 1	NPO 2	NPO 3	Zapp(elin)	
Nieuws	28.260	1.511	-	9.588	39.359
Opinie	211	4.739	-	89	5.039
Sport	134.303	559	1.920	-	136.782
Samenleving	696	20	-	-	716
Kennis	63	126	-	-	189
Expressie	19.023	27	46	-	19.096
Amusement	-	-	-	-	-
Bijzondere kosten	-	-	-	-	-
Totaal	182.556	6.982	1.966	9.677	201.181

Domein	Radio					Totaal boekjaar
	NPO Radio 1	NPO Radio 2	NPO 3FM	NPO Radio 4	NPO Radio 5	
Nieuws	3.241	693	4.082	310	720	9.046
Opinie	10.878	-	-	-	-	10.878
Sport	2.055	-	-	-	-	2.055
Samenleving	992	-	-	-	-	992
Kennis	-	-	-	-	-	-
Expressie	1	-	-	-	-	1
Amusement	-	-	-	-	-	-
Bijzondere kosten	-	-	-	-	-	-
Totaal	17.167	693	4.082	310	720	22.972

Domein	Overig Media aanbod
Nieuws	9.217
Opinie	1.144
Sport	120
Samenleving	-
Kennis	50
Expressie	-
Amusement	-
Bijzondere kosten	-
Totaal	10.531

De totale kosten en opbrengsten worden verdeeld over de platforms. Daarbij is er een voorgeschreven definitie wat als organisatiekosten wordt aangemerkt en wat als nevenactiviteiten wordt beschouwd en welke kosten en opbrengsten rechtstreeks worden toegerekend aan de uitzendplatforms. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen Televisie, Radio en Overig media-aanbod (OMA). Onder de laatste categorie worden de kosten voor de Themakanalen, Internet en FunX verantwoord.

Bij de verantwoording over de domeinen worden de kosten verdeeld over de soort programma's die worden gemaakt. Hierbij worden de volgende soorten programma's onderscheiden: Nieuws, Opinie, Sport, Samenleving, Kennis, Expressie en Amusement. Vervolgens wordt aangegeven hoe deze kosten zijn toe te rekenen aan de diverse netten en zenders.

DEEL III JAARREKENING

Bij de NOS is sprake van een geïntegreerde werkwijze. Er is grotendeels sprake van een multimediale verwerking van Nieuws- en Sport-items, waarbij dezelfde mensen betrokken zijn en dezelfde productie-middelen worden ingezet voor het tot stand komen van items die op alle platforms worden ingezet. De toerekening van kosten vindt op de volgende wijze plaats: De direct aan de platforms toe te rekenen kosten zijn direct aan het platform toegerekend. De overige productiekosten zijn verdeeld naar de diverse platforms op basis van de gekende verhouding van de kosten tussen Televisie, Radio en OMA. Per redactie is bepaald hoe de verdeling over de platforms dient plaats te vinden. Bij de verdeling van de kosten over de domeinen en vervolgens netten en zenders worden de directe kosten toegerekend aan het juiste domein en de juiste zender. De indirecte kosten worden op basis van de budgettoekenning verdeeld.

Hilversum, 14 april 2022

Directie

Gerard Timmer, algemeen directeur

Geert Hofman, zakelijk directeur

Raad van toezicht

Rob van Gijzel, voorzitter

Adriana Esmeijer, vicevoorzitter

Bart Brouwers

Jaya Baloo

Ton de Jong

DEEL IV
OVERIGE GEGEVENS CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE
ACCOUNTANT

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina's.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en de raad van toezicht van Nederlandse Omroep Stichting

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

- Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Nederlandse Omroep Stichting ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT'); en
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Nederlandse Omroep Stichting te Hilversum gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de exploitatierekening over 2021; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096,
3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Nederlandse Omroep Stichting zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020 en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Utrecht, 14 april 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. J.W. Middelweerd RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Nederlandse Omroep Stichting

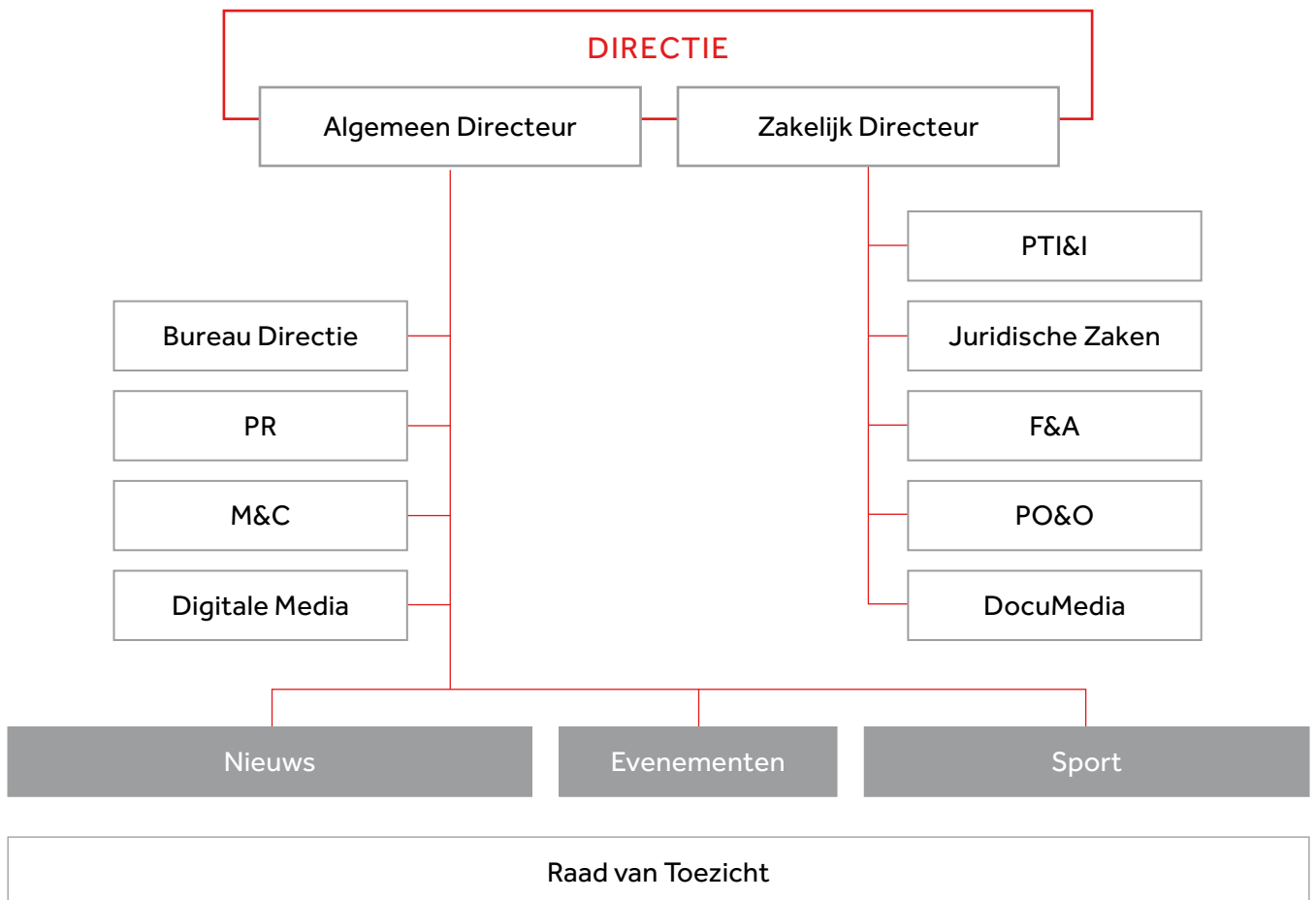
In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de vereisten in het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen, NPO en Ster 2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

DEEL V
BIJLAGE **CONTACTGEGEVENS**

Adres:	NOS Postbus 26600 1202 JT Hilversum
Bezoekadres:	Media Park Journaalplein 1 1217 ZK Hilversum
E-mail:	Publieksreacties: publieksreacties@nos.nl Persberichten NOS Nieuws: nosbinnenland@nos.nl Persberichten NOS Sport: sport.redactie@nos.nl Perscontacten NOS: communicatie@nos.nl
Website:	www.over.nos.nl
Telefoonnummer:	035 – 677 92 22

Colofon

Tekst en productie:	NOS
Concept en vormgeving:	AC+M (www.acplusm.nl)

Altijd. Overal. **NOS**